

Σχέδιο του “Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης” του Social Innovation Piraeus

στο πλαίσιο του Έργου με τίτλο
«ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ»
της Πράξης
«Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής
Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation
Piraeus»
με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900

«ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΕ»

Πανεπιστημίου 56, Τ.Κ.10678

Τηλ. 210 6995053, fax: 210 6995098

e-mail: info@innoland.gr

1ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Σχέδιο του “Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης” του Social Innovation Piraeus	
<p>στο πλαίσιο του Έργου με τίτλο «ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ» της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Κωδικός Έργου: 	<p>Το από 05-04-2021 Συμφωνητικό (ΑΔΑΜ: 21ΣΥΜΝ008433265 2021-04-08)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος Έργου: 	<p>«ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ» στο πλαίσιο της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», του Υποέργου 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Κύριος του Έργου: 	<p>Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά (ΚΟΔΕΠ)</p>

Μάιος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1	Υφιστάμενη Κατάσταση στην Περιοχή Παρέμβασης	1
1.2	Παρουσίαση της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Πειραιά (ΚΟΔΕΠ).....	2
1.3	Συνοπτική Παρουσίαση και Στόχοι του Υποέργου 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus	5
1.4	Περιεχόμενα της Σύμβασης του Έργου «Σύνταξη και διαμόρφωση Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης».....	5
2	Οδηγός Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»	7
2.1	Προσδιορισμός των «Ευπαθών/Ευάλωτων Ομάδων»	7
2.2	Συνοπτικός Προσδιορισμός του Περιεχομένου της «Κοινωνικής Καινοτομίας»	10
2.3	Η Στρατηγική του «Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης» του Δήμου Πειραιά	13
2.4	Ευπαθείς (ευάλωτες) ομάδες στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Νήσων	16
2.4.1	Δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε., πρώην ΚΕΑ)	16
2.5	Εκτίμηση της Ακραίας Φτώχειας - Δικαιούχοι Ταμείου Επισιτιστικής Βοήθειας Απόρων (ΤΕΒΑ) – «Ψηφίδες» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας».....	17
2.5.1	- Δικαιούχοι Ταμείου Επισιτιστικής Βοήθειας Απόρων (ΤΕΒΑ) – «Ψηφίδες» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»	17
2.5.2	Εγγεγραμμένη Ανεργία	21
2.5.3	Κωδικοποίηση Ωφελούμενων Ευάλωτων Ομάδων με βάση τις καταγραφές «αιτημάτων» υποστήριξης από την ΚΟΔΕΠ - Συμπλήρωση των «Ψηφίδων» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»	26
2.6	Κριτήρια Σχεδιασμού Καινοτόμων Κοινωνικών Δράσεων μέσω της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus»	30
2.7	Άξονες Παρέμβασης ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»	31
2.8	Εργαλείο «Αποτίμησης της Απόδοσης» - Μεθοδολογική Προσέγγιση.....	32
3	Ενδεικτικό Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης ανά Δημοτικό Διαμέρισμα	35
3.1	Χαρακτηριστικά και Κοινωνικές Παρεμβάσεις ανά Δημοτικό Διαμέρισμα	35
3.2	Ενδεικτική Κατανομή Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά Δημοτικό Διαμέρισμα.....	42
4	Τελικό Σχέδιο ΜΕΠ ανά Ομάδα Ευαλωτότητας και Δημοτικό Διαμέρισμα	44

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Υφιστάμενη Κατάσταση στην Περιοχή Παρέμβασης

Αντικείμενο της Πράξης αποτελεί η εφαρμογή πλέγματος ενεργειών με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων, μέσω της μεθοδολογικής και λειτουργικής ενοποίησης των παρεμβάσεων, του συντονισμού και της παρακολούθησης των δράσεων κοινωνικής συνοχής που συντελούνται στο Δήμο Πειραιά, τόσο από τον ίδιο το Δήμο, όσο και από άλλους φορείς και κοινωνικά δίκτυα.

Η Πράξη εφαρμόζεται σε μια συγκυρία έντασης και επιδείνωσης των κοινωνικών φαινομένων λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του covid-19 σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Τα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα και οι συνθήκες καθημερινής διαβίωσης που καταγράφονται διαχρονικά στο Δήμο Πειραιά διακρίνονται από έντονη διαφοροποίηση ανάμεσα στις Δημοτικές Ενότητες, δημιουργώντας συνδυαστικά συνθήκες διακρίσεων, καθώς και αδιέξοδης οικονομικής προοπτικής και κοινωνικής ανέλιξης στα νοικοκυριά, επηρεάζοντας αρνητικά την κοινωνική συνοχή της πόλης.

Η ανεργία εμφανίζεται σταθερά αυξανόμενη. Ήδη, από την απογραφή του 2011 καταγράφεται ότι από το σύνολο των 163.688 κατοίκων, οι οικονομικά ενεργοί ανέρχονται σε 73.551 άτομα (44%). Οι άνεργοι που έχουν καταγραφεί υπολογίζονται σε 14.429 ή στο 20% επί των οικονομικά ενεργών ή στο 9% επί του συνολικού πληθυσμού. Συνολικά στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά καταγράφεται ποσοστό 22,5% (25.852 άτομα) και αντίστοιχα στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αργοσαρωνικού οι εγγεγραμμένοι άνεργοι ήταν 2.680 άτομα. Όπως προκύπτουν από νεότερα στοιχεία του ΟΑΕΔ (2021), η εγγεγραμμένη ανεργία στην Πόλη εξακολουθεί να είναι στα επίπεδα του 2017 (**Πίνακας 5**), ενώ η μακροχρόνια ανεργία είναι σε μόνιμη βάση υψηλότερη από την βραχυχρόνια.

Η διαχρονικά αυξημένη μακροχρόνια ανεργία οδηγεί σε μια μόνιμη κατάσταση κοινωνικού κινδύνου, με αύξηση του πληθυσμού των ευπαθών ομάδων. Εφόσον το φαινόμενο πλήττει ιδιαίτερα τους νέους, αναδεικνύονται σοβαρά ζητήματα αποχής από την αγορά εργασίας, κοινωνικής απομόνωσης, διακρίσεων και παγίωσης των φαινομένων υψηλής ανεργίας.

Το μέσο εισόδημα του πληθυσμού, εμφανίζεται ελαφρώς χαμηλότερο του εθνικού μέσου όρου, ενώ οι δικαιούχοι ΚΕΑ Δήμου Πειραιά είναι 7.435 άτομα ενώ σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας καταγράφονται 25.528 δικαιούχοι και των Νησιών περίπου 5.000 άτομα. Η εξέλιξη της ανεργίας στον Πειραιά ακολουθεί την εξέλιξη της ανεργίας στην Αττική και μάλιστα με ταχύτερους ρυθμούς στις υποβαθμισμένες περιοχές της πόλης. Η αύξηση των μακροχρόνια ανέργων και της ανεργίας των νέων στον Πειραιά υποδηλώνει την «παγίδευση» των νοικοκυριών σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Στο Δήμο Πειραιά οι μονογονεϊκές οικογένειες ανέρχονται 7.459 (4,5% επί του πληθυσμού), με σαφή υπεροχή των οικογενειών με αρχηγούς γυναίκες (5,63%). Σημειώνεται ότι η μονογονεϊκότητα αποτελεί κρίσιμο πτωχογόνο παράγοντα και, σε ορισμένες περιπτώσεις συνδέεται με την παιδική φτώχεια.

Όσον αφορά στα οικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού, προκύπτει πως το μέσο εισόδημα του πληθυσμού του Δήμου Πειραιά, σύμφωνα με τα στοιχεία της Γ.Γ.Π.Σ.,

προσεγγίζει τον μέσο εθνικό όρο είναι ελαφρώς χαμηλότερο), ενώ στο βόρειο τμήμα του Δήμου, στην 4η και 5η Δημοτική Κοινότητα παρατηρούνται χαμηλότερα εισοδήματα.

Ο κοινωνικός διαχωρισμός στον Πειραιά κατά εθνικότητα, ηλικία και επαγγελματική κατηγορία είναι ορατός στα Δημοτικά Διαμερίσματα της Πόλης.

Για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών έχει αναπτυχθεί ένα τοπικό «δίκτυο» Κοινωνικών Δομών, στο οποίο εντάσσονται οι Κοινωνικές Δομές της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΔΔΥΚΥ) του Δήμου Πειραιά, οι Δομές της Διεύθυνσης Βρεφονηπιακών Σταθμών και το γραφείο Εθελοντισμού του Δήμου Πειραιά, οι Δομές της Κοινωφελούς Δημοτικής Επιχείρησης Πειραιά (ΚΟΔΕΠ), τα Κέντρα Αγάπης και Αλληλεγγύης του Δήμου Πειραιά (ΚΑΠΗ) κλπ.

1.2 Παρουσίαση της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Πειραιά (ΚΟΔΕΠ)

Η ΚΟΔΕΠ - Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά αποτελεί ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχώνευσης των κοινωφελών επιχειρήσεων σε κάθε Δήμο, όπως προέβλεψε ο Ν.3852/2010, το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά με την υπ' αριθμ.72/186/2011 απόφασή του αποφάσισε τη συγχώνευση των προϋπαρχουσών επιχειρήσεων με την επωνυμία «Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Ένταξης Περίθαλψης Αλλοδαπών Πειραιά» και «Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Μέριμνας Πειραιά», σε μία επιχείρηση με την επωνυμία ΚΟΔΕΠ - Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά.

Η ΚΟΔΕΠ επιχορηγείται για συγκεκριμένες δράσεις, που σκοπό έχουν την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητές του Δήμου Πειραιά που της έχουν εκχωρηθεί, με βάση το πρόγραμμα που έχει συνάψει με αυτόν.

Η ΚΟΔΕΠ υλοποιεί δράσεις που έχουν ως σκοπό την προαγωγή του κοινωφελούς της χαρακτήρα, με την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και γενικότερα των κατοίκων του Δήμου Πειραιά. Στόχος της είναι η μέριμνα για όλα τα κοινωνικά προβλήματα των δημοτών της πόλης, ανεξαρτήτως ηλικίας και κοινωνικής κατάστασης. Μεταξύ άλλων περιλαμβάνεται, η φροντίδα ηλικιωμένων και ατόμων με αδυναμία μετακίνησης, η περίθαλψη και φαρμακευτική υποστήριξη των ηλικιωμένων και χρονίως πασχόντων, η υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, η σίτιση, ένδυση και υλική συνδρομή απόρων και αστέγων, η φροντίδα για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, υγείας και πρόληψης, καθώς και η εν γένει εφαρμογή πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην μέριμνα και υποστήριξη του ιδιαίτερα ευπαθούς πληθυσμού.

Η ΚΟΔΕΠ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και ως όργανο κοινωφελούς δημόσιου σκοπού, λειτουργεί εδώ και χρόνια σταθερές δομές, υλοποιεί κοινωνικά προγράμματα και παρέχει υπηρεσίες, τόσο μέσω του Τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών και Προγραμμάτων, όσο και στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσω, είτε κρατικών / θεσμικών είτε διεθνών / ευρωπαϊκών, όπως τα προγράμματα «ΕΣΤΙΑ Ι» (ολοκληρωμένα) και «ΕΣΤΙΑ ΙΙ» (εν εξελίξει) με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες - UNHCR, τα προγράμματα «ΕΣΤΙΑ & ΕΡΓΑΣΙΑ Ι» (ολοκληρωμένο) και «ΕΣΤΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΙΙ», το οποίο έχει αξιολογηθεί θετικά και αναμένεται να ενταχθεί και να υλοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις του προγράμματος με τίτλο: «Στέγαση και εργασία για τους Αστέγους», στο πλαίσιο των Δράσεων Στέγασης και Κοινωνικής Φροντίδας για τους Αστέγους, όπως αυτές ορίζονται στο ΦΕΚ Β

4545 – 21.12.2017, βάσει των οριζόμενων στην με ΑΔΑ: 6ΛΡΨ465Θ1Ω – 8Μ4 Πρόσκληση, και στην με ΑΔΑ: Ω89846ΜΤΛΚ – ΟΥΠ Συμπληρωματική Πρόσκληση του ΕΙΕΑΔ - Εθνικού Ινστιτούτου εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού.

Φροντιστήριο «Διδακτική Αλληλεγγύη»

Απευθύνεται σε μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προσφέροντας τους τη δυνατότητα δωρεάν παρακολούθησης φροντιστηριακών μαθημάτων. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα παρακολούθησης ξενόγλωσσων μαθημάτων, για ενδιαφερόμενους κάθε ηλικίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν περιορίζονται στα μαθήματα, υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας των μαθητών και των οικογενειών τους με πλήθος ειδικευμένων επαγγελματιών που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος των αναγκών τους. Ταυτόχρονα, δίνεται στους μαθητές η δυνατότητα συνεδριών με Σύμβουλο Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και της συμπλήρωσης αντίστοιχου τεστ. Η ένταξη των ωφελουμένων στο Φροντιστήριο γίνεται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων και η παραμονή τους σε αυτό κρίνεται βάσει τηρήσεως κανονισμού, ο οποίος διασφαλίζει την ποιότητα του. Το κοινωνικό φροντιστήριο παρέχει δωρεάν πλατφόρμα τηλεκατάρτισης με σκοπό να υποστηρίξει τους μαθητές, που φοιτούν σε σχολεία του Δήμου Πειραιά, μέσω της εξ-αποστάσεως σύγχρονης και ασύγχρονης τηλε-κατάρτισης. Η κάθε εκπαιδευτική ενότητα δίνει τη δυνατότητα σε καθηγητές και μαθητές να πραγματοποιήσουν διαλέξεις και παραδόσεις μαθημάτων σε πραγματικό χρόνο, μέσα σε διαδικτυακή αίθουσα (e-class), ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζει τις on-line εργασίες, βαθμολόγηση, ηλεκτρονική βιβλιοθήκη, κ.α..

Ξενώνας Βραχείας Φιλοξενίας Αστεγών Πειραιά «Ανακούφιση»

Η λειτουργία του ξενώνα αντιμετωπίζει τις άμεσες ανάγκες των άστεγων δημοτών του Πειραιά για μέγιστο χρονικό διάστημα τριών μηνών. Σκοπός είναι η ψυχοκοινωνική στήριξη και η κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση των φιλοξενούμενων, έτσι ώστε να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας και να τεθούν οι βάσεις για την αυτόνομη διαβίωση τους. Στελεχώνεται με το κατάλληλο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό και προσφέρει υπηρεσίες όπως:

- Διαμονή
- Παροχή ειδών ατομικής υγιεινής και ιματισμού
- Ημιδιατροφή
- Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη
- Κοινωνική και προνοιακή κάλυψη

Η Δομή έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας 41 συνολικά ατόμων, ενώ διαθέτει κοινόχρηστες τουαλέτες και ντους (γυναικών και αντρών αντίστοιχα), χώρο εστίασης, χώρο αποθήκευσης, πλήρως εξοπλισμένο χώρο πλυντηρίου/σιδερωτηρίου, γραφείο κοινωνικής υπηρεσίας και γραμματείας καθώς και γραφείο υποδοχής. Στον Ξενώνα μπορούν να φιλοξενηθούν και να γίνουν δεκτοί (κατά προτεραιότητα) άστεγοι Δημότες και πρώην κάτοικοι του Δήμου Πειραιά, οι οποίοι μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν και δεν αντιμετωπίζουν χρόνια νοσήματα, αναπηρία ή ψυχική νόσο. Τέλος, απαραίτητη προϋπόθεση για τη φιλοξενία τους είναι να μην αντιμετωπίζουν ζητήματα εξάρτησης από αλκοόλ ή άλλες εξαρτησιογόνες ουσίες.

Ξενώνας Βραχείας Φιλοξενίας Συνοδών Νοσηλεύομενων Νοσοκομείου «Μεταξά» «Κοινωνική Μέριμνα»

Ο Ξενώνας αποτελείται από τέσσερα (4) δίκλινα δωμάτια στα οποία διαμένουν άτομα του ίδιου φύλου. Μια κοινόχρηστη κουζίνα δίνει τη δυνατότητα στους φιλοξενούμενους να προετοιμάζουν τα γεύματά τους, ενώ υπάρχει τραπεζαρία καθώς και καθιστικό με τηλεόραση για τις ώρες χαλάρωσης και ψυχαγωγίας. Βασική προϋπόθεση για τη βραχεία φιλοξενία των συνοδών ασθενών στον Ξενώνα, αποτελεί η έλλειψη μόνιμης στέγης στην περιοχή της Αττικής καθώς και η αδυναμία να εξασφαλίσουν με δικά τους μέσα προσωρινή διαμονή.

Οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων για φιλοξενία αξιολογούνται και εγκρίνονται μετά από πρόταση του Προϊστάμενου της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου «Μεταξά» σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΚΟ.Δ.Ε.Π, ενώ μέγιστο χρονικό διάστημα διαμονής ορίζονται οι δεκαπέντε (15) ημέρες με περιθώρια παράτασης, σε περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητο, μετά από σχετική εισήγηση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου «Μεταξά».

Κοινωνική Ντουλάπα

Η Υπηρεσία αυτή παρέχει ρουχισμό και παιχνίδια, τα οποία έχουν δοθεί στην επιχείρηση από δωρεές ιδιωτών, επιχειρήσεων και προγραμματισμένων δράσεων της ΚΟ.Δ.Ε.Π.

Κοινωνικό Φαρμακείο

Παρέχει φάρμακα και ιατροφαρμακευτικό υλικό σε ωφελούμενους, όπου αδυνατούν να αγοράσουν τη συνταγογραφημένη τους θεραπεία και έχουν υπαχθεί στο Άρθρο 33 του Ν. 4368 περί ανασφάλιστων πολιτών.

Καλοκαιρινό Πρόγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης για Παιδιά 6- 14 ετών

Σκοπός της δράσης είναι να αξιοποιούν τα παιδιά τον ελεύθερο χρόνο τους με τον πιο ευχάριστο, αποδοτικό και δημιουργικό τρόπο, δίνοντας παράλληλα διέξοδο στους γονείς ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στις εργασιακές και προσωπικές τους υποχρεώσεις. Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων περιλαμβάνει μουσικοκινητικές δραστηριότητες, θεατρικό παιχνίδι, αθλητικές δραστηριότητες, αλλά και ανάπτυξη της δημιουργικής φαντασίας των παιδιών με κατασκευές, ζωγραφική και χειροτεχνίες. Τα παραπάνω υποστηρίζονται από παιδαγωγούς και προσωπικό καταρτισμένο στον εκάστοτε τομέα ενώ παράλληλα πραγματοποιείται και μία εκδρομή ανά περίοδο.

Βοήθεια στο Σπίτι

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» μία υπηρεσία κοινωνικού χαρακτήρα που απευθύνεται σε άτομα τρίτης ηλικίας, τα οποία δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως και άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα (ΑΜΕΑ) δίνοντας προτεραιότητα σε αυτούς που ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη οικογενειακή φροντίδα και το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες. Εξυπηρετούνται κάτοικοι και δημότες εντός των ορίων του Δήμου Πειραιά και πιο συγκεκριμένα των διαμερισμάτων/κοινοτήτων της Καλλιπόλης-Χατζηκυριάκειου, των Καμινίων και της Αγίας Σοφίας. Τις ομάδες φροντίδας των Ωφελούμενων του Προγράμματος στελεχώνουν μία κοινωνική λειτουργός, μία νοσηλεύτρια και μία οικογενειακή βοηθός.

1.3 Συνοπτική Παρουσίαση και Στόχοι του Υποέργου 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus

Το Υποέργο 1 της Πράξης αποσκοπεί στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων, μέσω της μεθοδολογικής και λειτουργικής ενοποίησης των παρεμβάσεων, του συντονισμού και της παρακολούθησης των δράσεων κοινωνικής συνοχής που συντελούνται στο Δήμο Πειραιά, τόσο από τον ίδιο το Δήμο, όσο και από άλλους φορείς και κοινωνικά δίκτυα.

Η στόχευση του Υποέργου (και της Πράξης συνολικότερα), αφορά:

- στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου (hub) εντοπισμού και καταγραφής αναγκών στην περιοχή του Δήμου Πειραιά,
- στην ομογενοποίηση και στον συντονισμό των κοινωνικών παρεμβάσεων με στόχο την ευρύτερη διάδοση των εργαλείων, παραδοτέων και αποτελεσμάτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της Πράξης, ειδικά για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της κοινωνικής ένταξης,
- στην οργάνωση μεθοδολογικού πλαισίου πρόληψης και αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων με στόχο την έγκαιρη και στοχευμένη υποστήριξη των πιο αδύναμων δημοτών. Η αντιμετώπιση και η επιτήρηση της πανδημίας από κοινωνική άποψη για ομάδες υψηλού κινδύνου αποτελεί μία τέτοια «έκτακτη» κατάσταση.
- Στην συνεργασία με τις Κοινωνικές Δομές του Δήμου Πειραιά, αλλά και τρίτους φορείς για την υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης στο σύνολο των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βιώνουν κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό.
- στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη πρόληψη φαινομένων περιθωριοποίησης και αποξένωσης από το κοινωνικό γίνεσθαι.
- Στη δημιουργία και εφαρμογή ολοκληρωμένων και ολιστικών μοντέλων βιώσιμης κοινωνικής ανάπτυξης και συνοχής.
- στη δημιουργία και κοινή χρήση καινοτόμων και εξειδικευμένων εργαλείων με τη χρήση σύγχρονων ΤΠΕ.
- στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων δικτύωσης και δημοσιότητας.

1.4 Περιεχόμενα της Σύμβασης του Έργου «Σύνταξη και διαμόρφωση Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης»

Το Έργο εντάσσεται στην Πράξη με τίτλο «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» (κωδικός ΟΠΣ/MIS 5060900).

Η Πράξη στοχεύει:

- στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου (hub) εντοπισμού και καταγραφής αναγκών στην περιοχή του Δήμου Πειραιά
- στη διαμόρφωση ευέλικτου και συνεπούς μεθοδολογικού και συστημικού πλαισίου για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων με στόχο την στοχευμένη υποστήριξη των ευπαθών ομάδων του Δήμου Πειραιά
- στην υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικού χαρακτήρα στο σύνολο

- των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων καθώς και των ατόμων που βιώνουν κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό,
- στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η πρόληψη φαινομένων περιθωριοποίησης και αποξένωσης από το κοινωνικό γίνεσθαι.
- στη δημιουργία και εφαρμογή ολοκληρωμένων μοντέλων βιώσιμης κοινωνικής ανάπτυξης και συνοχής.
- στη δημιουργία και κοινή χρήση καινοτόμων και εξειδικευμένων εργαλείων με τη χρήση σύγχρονων ΤΠΕ.
- στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων δικτύωσης και δημοσιότητας.
- στην ενοποίηση και συντονισμός κοινωνικών παρεμβάσεων με στόχο την ευρύτερη διάδοση των εργαλείων που θα αναπτυχθούν.

Το παρόν διαρθρώνεται στις ακόλουθες Ενότητες:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Υφιστάμενη Κατάσταση στην Περιοχή Παρέμβασης
- Παρουσίαση της Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Πειραιά (ΚΟΔΕΠ)
- Συνοπτική Παρουσίαση και Στόχοι του Υποέργου 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus
- Περιεχόμενα της Σύμβασης του Έργου «Σύνταξη και διαμόρφωση Μοντέλου Ενεργειών Παρέμβασης»

2. Οδηγός Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»

- Προσδιορισμός των «Ευπαθών/Ευάλωτων Ομάδων»
- Συνοπτικός Προσδιορισμός του Περιεχομένου της «Κοινωνικής Καινοτομίας»
Η Στρατηγική του «Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης» του Δήμου Πειραιά
- Ευπαθείς (ευάλωτες) ομάδες στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Νήσων
  - Δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε., πρώην ΚΕΑ)
  - Εκτίμηση της Ακραίας Φτώχειας - Δικαιούχοι Ταμείου Επισιτιστικής Βοήθειας Απόρων (ΤΕΒΑ) – «Ψηφίδες» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»
  - Εγγεγραμμένη Ανεργία.
  - Κωδικοποίηση Ωφελούμενων Ευάλωτων Ομάδων με βάση τις καταγραφές «αιτημάτων» υποστήριξης από την ΚΟΔΕΠ - Συμπλήρωση των «Ψηφίδων» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»
- Κριτήρια Σχεδιασμού Καινοτόμων Κοινωνικών Δράσεων μέσω της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus»
- Άξονες Παρέμβασης ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»
- Εργαλείο «Αποτίμησης της Απόδοσης» - Μεθοδολογική Προσέγγιση

3. Ενδεικτικό Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

- Χαρακτηριστικά και Κοινωνικές Παρεμβάσεις ανά Δημοτικό Διαμέρισμα
- Ενδεικτική Κατανομή Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

4. Τελικό ΜΕΠ ανά Ομάδα Ευαλωτότητας και Δημοτικό Διαμέρισμα

2 Οδηγός Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»

Στο τμήμα αυτό του Παραδοτέου περιγράφονται οι βασικές διεργασίες που απαιτούνται ώστε η ΚΟΔΕΠ μέσω της Πράξης να υλοποιήσει τα απαραίτητα βήματα με σκοπό τον σχεδιασμό καινοτόμων κοινωνικών δράσεων. Αναλύονται οι διαφορετικές ομάδες ευάλωτων δημοτών και κατοίκων του Πειραιά και παρουσιάζονται ειδικά σχεδιασμένοι άξονες παρέμβασης ανά ομάδα ευαλωτότητας. Λαμβάνονται υπόψη τα διαθέσιμα οικονομικά, κοινωνικά και λοιπά στοιχεία, τα οποία είναι απαραίτητα για το σχεδιασμό δράσεων κοινωνικής καινοτομίας, με αναφορές σε παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών από το εξωτερικό. Τέλος, αναπτύσσεται ένα «εργαλείο» αποτίμησης της απόδοσης, με σκοπό την εφαρμογή του κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση των κοινωνικών παρεμβάσεων.

2.1 Προσδιορισμός των «Ευπαθών/Ευάλωτων Ομάδων»

Οι «Ομάδες Στόχου» των παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης του Θ.Σ. 9 που διέπει οριζόντια τις παρεμβάσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Π.Π. 2014-2020 με χρηματοδότηση του ΕΚΤ, αναφέρονται συνολικά ως «**ευπαθείς ομάδες**» ή/και ως «**μειονεκτούσες ομάδες**» ή «**μειονεκτούντα άτομα**», έχουν δε κωδικοποιηθεί με βάση τον Κανονισμό του ΕΚΤ (1304/17-12-2014) και σε συνδυασμό με το Ν. 4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 216/30-9-2011), αλλά και άλλους νόμους και ρυθμίσεις, σε τρεις (3) κύριες Κατηγορίες και σε επιμέρους υποκατηγορίες, ως εξής:

- Τις **Ευάλωτες Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως άτομα με αναπηρίες, εξαρτημένα ή απ' εξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί κ.λπ.
- Τις **Ειδικές Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως μακροχρόνια άνεργοι, οικονομικά μη-ενεργά άτομα, μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, γυναίκες/μητέρες θύματα κακοποίησης, μονογονεϊκές οικογένειες κ.λπ.
- Τις **Λοιπές Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο, άτομα προερχόμενα από περιθωριοποιημένες κοινότητες. φτωχοί εργαζόμενοι ή/και συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, ανασφάλιστοι κ.λπ.

Στις παραπάνω Ομάδες προστίθενται:

- Οι δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) του Ν. 4389/2016 (Α' 94), οι οποίοι ΚΥΑ Δ13/οικ.16250/321/24-4-2020 (ΦΕΚ Β'/2281) (ΦΕΚ Β' 1655) "Καθορισμός των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής του προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης", η οποία τροποποίησε κατά σειρά αντίστοιχες ΚΥΑ των ετών 2017-2019 (υποκ. Γ.7 του Πίνακα 1)
- Οι ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ (υποσυνόλου εκείνων του ΕΕΕ) (υποκ. Γ.8 του Πίνακα 1)
- Οι **Ευπαθείς Ομάδες Υψηλού Κινδύνου (ΕΟΥΚ)** λόγω COVID-19, όπως αυτές καθορίζονται με την ΚΥΑ ΔΙΔΑΔ/Φ.64/34/9011/14-5-2020 (ΦΕΚ Β' 1856/15-5-2020 (υποκ. Γ.9 του Πίνακα 1) .

Οι υποκατηγορίες Γ.7-Γ.9 διαφέρουν από τις Γ.4-Γ.5, δεδομένου ότι μπορεί δυνητικά να αφορούν ωφελούμενους που λαμβάνουν υπηρεσίες από Κοινωνικά Παντοπωλεία και άλλους τοπικούς Φορείς.

Οι ωφελούμενοι του ΕΕΕ προσδιορίζονται με μια περισσότερο λειτουργική προσέγγιση, ως εξής:

α. Μονοπρόσωπο νοικοκυριό:

Ορίζεται κάθε ενήλικο άτομο που διαμένει μόνο του σε κατοικία και δεν εμπίπτει στην κατηγορία ενηλίκων έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

β. Πολυπρόσωπο νοικοκυριό: όλα τα άτομα που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Στο πολυπρόσωπο νοικοκυριό εντάσσονται:

1) φιλοξενούμενα άτομα ή φιλοξενούμενη οικογένεια, με την προϋπόθεση ότι η φιλοξενία είχε δηλωθεί στην τελευταία εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας εισοδήματος και

2) τα ενήλικα τέκνα έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης, ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής τους.

γ. Άστεγοι: τα άτομα που διαβιούν στο δρόμο ή σε ακατάλληλα καταλύματα, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν καταγραφεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή των Κέντρων Κοινότητας ή κάνουν χρήση Υπνωτηρίων που λειτουργούν στους Δήμους, δύναται να είναι δικαιούχοι του προγράμματος. Η διαπίστωση της έλλειψης στέγης δεν δύναται να τεκμηριωθεί μόνο μέσω του εντύπου της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του ωφελούμενου.

Τέλος, όσον αφορά στις **ΕΟΥΚ**, σύμφωνα με τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα για τη λοίμωξη από τον κορωνοϊό covid-19, τα ηλικιωμένα άτομα καθώς και άτομα οποιασδήποτε ηλικίας με χρόνια υποκείμενα νοσήματα (π.χ. χρόνια αναπνευστικά νοσήματα, κακοήθειες κτλ), ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου για εμφάνιση σοβαρής νόσου και επιπλοκών.

Η ταξινόμηση των Ωφελούμενων που εντάσσονται στις Ευπαθείς Ομάδες του επόμενου Πίνακα (**Πίνακας 1**), ομαδοποιεί λειτουργικά χαρακτηριστικά των Ωφελούμενων και δεν διαχωρίζει «μοναδικούς» ωφελούμενους που αντιστοιχούν σε μία και μόνον υποκατηγορία. Έτσι, ένας ωφελούμενος μπορεί να κωδικοποιείται σε περισσότερες από μία κατηγορίες.

Στοιχείο της Κοινωνικής Καινοτομίας μπορεί δυνητικά να είναι η πολλαπλή αντιστοίχιση στόχευση της κοινωνικής έρευνας, μεταφορά τεχνογνωσίας στα στελέχη και λήψη κατάλληλων και συνδυασμένων υπηρεσιών από τους ωφελούμενους. Πάνω σε αυτή την υπόθεση εργασίας, στηρίζεται η εκτίμηση της αποδοτικότητας των (ποικίλων κατά περίπτωση) παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης.

Η ανάγκη ειδικής / εξειδικευμένης διαχείρισης των «παραπομπών» (μέσω του Κέντρου Κοινότητας) με βάση την απαιτούμενη εξατομικευμένη διαχείριση των ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου λόγω COVID-19, όπως αυτές καθορίζονται με την ΚΥΑ ΔΙΔΑΔ/Φ.64/34/9011/14-5-2020 (ΦΕΚ Β' 1856/15-5-2020, όπως εφαρμόζεται και ισχύει, περιλαμβάνεται στους κινδύνους της επόμενης ενότητας).

Οι ευπαθείς ομάδες θα πρέπει να κωδικοποιηθούν με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Στην παρούσα έκδοση τίθεται το ζήτημα, ούτως ώστε σταδιακά, να συμφωνηθεί ένας κοινός

τρόπος και μια αντίστοιχη μεθοδολογία αποτύπωσης, ομαδοποίησης, κωδικοποίησης και αναφορών.

Πίνακας 1: Κωδικοποίηση των Ευπαθών Ομάδων σε Κατηγορίες και Υποκατηγορίες

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
A	ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
A.1	Άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές)
A.2	Εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα
A.3	Οροθετικοί
A.4	Φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι
A.5	Ανήλικοι παραβάτες
B	ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
B.1	Άνεργοι
B.1-1	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας άνω των 12 μηνών)
B.2	Άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ
B.2-1	και εξ αυτών, Μακροχρόνια Άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ/οικονομικά ανενεργοί/κοινωνικά αποκλεισμένοι
B.3	Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών
B.3-1	και εξ αυτών, Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ (με κάρτα ανεργίας)
B.3-2	και εξ αυτών, Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ
B.3-3	και εξ αυτών, Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλά προσόντα (Απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου)
B.4	Μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα
B.4-1	και εξ αυτών, με ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €
B.4-2	και εξ αυτών, με οικογενειακό εισόδημα από 5.901 € μέχρι 12.000 € ¹
B.5	Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών
B.6	Γυναίκες, θύματα κακοποίησης
B.7	Παιδιά, θύματα κακοποίησης
B.8	Μετανάστες
B.8-1	Και εξ αυτών Νόμιμοι (υποσύνολο του B.8)
B.8-2	Και εξ αυτών Παράτυποι (υποσύνολο του B.8)
B.9	Πρόσφυγες και Αιτούντες άσυλο
B.10	Παλιννοστούντες
Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
Γ.1	Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο
Γ.1-1	Και εξ αυτών Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο με παιδιά (υποσύνολο του Γ.1)
Γ.2	Περιθωριοποιημένες Κοινότητες
Γ.2-1	Και εξ αυτών ΡΟΜΑ
Γ.2-2	Και εξ αυτών Λοιποί 1:
Γ.2-3	Και εξ αυτών Λοιποί 2:

¹ Τα όρια αυτά προσδιορίζονται είτε από τον κανονισμό λειτουργίας του Κοινωνικού παντοπωλείου, είτε από ετήσιες αποφάσεις προσδιορισμού τους, από το Δημοτικό Συμβούλιο Πειραιά. Δεν συνδέονται με τα όρια του ΕΕΕ (κατώφλι φτώχειας ΕΛΣΤΑΤ).

ΚΩΔ	ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΥ
Γ.3	Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από την στέγαση
Γ.4	Φτωχοί Εργαζόμενοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα
Γ.4-1	Και εξ αυτών με χαμηλό ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €
Γ.4-2	Και εξ αυτών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 12.000 €
Γ.5	Φτωχοί Συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα
Γ.5-1	Και εξ αυτών με χαμηλό ατομικό/οικογενειακό εισόδημα μέχρι 5.900 €
Γ.5-2	Και εξ αυτών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα μέχρι 12.000 €
Γ.6	Ηλικιωμένοι (άνω των 65 ετών) χωρίς Ασφάλιση Υγείας
Γ.7	Ωφελούμενοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) του Ν. 4389/2016 (Α' 94)
Γ.8	Ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ
Γ.9	Ευπαθείς Ομάδες Υψηλού Κινδύνου (ΕΟΥΚ) λόγω COVID-19

2.2 Συνοπτικός Προσδιορισμός του Περιεχομένου της «Κοινωνικής Καινοτομίας»

Η κοινωνική καινοτομία επικεντρώνεται κυρίως στην προετοιμασία κοινωνικών αλλαγών σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και στη βιώσιμη εφαρμογή τους, με τη μορφή καινοτόμων, πρακτικών, βιώσιμων, επιχειρηματικών ή μεθοδολογικών προσεγγίσεων που επιτυγχάνουν θετικές κοινωνικές ή περιβαλλοντικές αλλαγές, με έμφαση στους πληθυσμούς χαμηλού εισοδήματος ή τον ευπαθή πληθυσμό.

Η επιζητούμενη «αλλαγή» μπορεί να έχει διαφορετικές εντάσεις: σταδιακή ή ριζική. Οι αλλαγές είναι σταδιακές όταν βασίζονται σε ό, τι υπάρχει ήδη και είναι ριζοσπαστικές όταν παράγουν μια συνολική αλλαγή σε σύγκριση με το παρελθόν. Προφανώς δεν μπορούν να είναι ριζικές όλες οι κοινωνικές καινοτομίες και τα στοιχεία δείχνουν ότι η πλειονότητα αυτών είναι σταδιακή και το κάνουν αυτό, παρέχοντας λ.χ. νέες υπηρεσίες πρόνοιας, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, συχνά σε συνεργασία με τον δημόσιο τομέα. Διαμορφώνουν νέες διαδικασίες και υπηρεσίες σε προσαρμοσμένες προσεγγίσεις, επιτρέποντας έτσι αυξημένη αποδοτικότητα της κοινωνικής πολιτικής, στο συγκεκριμένο παράδειγμα.

Η κοινωνική καινοτομία δεν έχει «χωρικά όρια», μπορεί να πραγματοποιηθεί σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, αλλά δεν συμβαίνει απλά. Είναι το αποτέλεσμα της κοινής προσπάθειας, της δημιουργικότητας και ενός κοινού οράματος, δηλαδή ενός βιώσιμου και ανθρωποκεντρικού μέλλοντος. Η κοινωνική καινοτομία δεν είναι το μονοπώλιο ενός τομέα. Ορισμένες καινοτομίες εμφανίζονται στο δημόσιο τομέα, άλλες στον ιδιωτικό τομέα και άλλες πάλι στον μη κερδοσκοπικό τομέα, ή σε συνδυασμούς αυτών.²

Οι κοινωνικές καινοτομίες είναι καινοτομίες που δεν είναι μόνο καλές για την κοινωνία, αλλά επίσης ενισχύουν την ικανότητα των ατόμων να ενεργούν, στηρίζονται στην εφευρετικότητα των πολιτών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών κοινοτήτων, των επιχειρήσεων και των δημοσίων υπαλλήλων και υπηρεσιών. Είναι μια ευκαιρία τόσο για τον δημόσιο τομέα όσο και για τις αγορές, έτσι ώστε τα προϊόντα και οι υπηρεσίες να ικανοποιούν καλύτερα τις ατομικές αλλά και τις συλλογικές φιλοδοξίες.³

² OECD, 2011. Fostering Innovation to Address Social Challenges. *Workshop Proceedings*

³ European Commission, 2013. Guide to social innovation, *Regional and Urban Policy*

Η κοινωνική καινοτομία προσδιορίζεται στο πλαίσιο των διαρθρωτικών και κοινωνικών πολιτικών με περισσότερη ακρίβεια.

Στις 2 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) για την περίοδο 2021-2027⁴. Η πρόταση αντανακλά την τρέχουσα κοινωνική και οικονομική συγκυρία στην Ένωση και παρέχει συγκεκριμένη απάντηση στο αίτημα των Ευρωπαίων για μια πιο κοινωνική Ευρώπη και για την ενίσχυση των επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ανθρώπινο δυναμικό.

Στο πλαίσιο αυτό, η πρόταση του σχεδίου περιλαμβάνει Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + (ΕΚΤ+) ως βασικό μέσο της ΕΕ για επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Ο Κανονισμός του ΕΚΤ+ δεν έχει ακόμα ψηφισθεί από το Κοινοβούλιο, δεν έχει δηλαδή λάβει την τελική του μορφή.

Στους βασικούς ορισμούς του ΕΚΤ+ (Άρθρο 2 του Σχεδίου Κανονισμού), περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- οι Κοινωνικές Καινοτομίες: οι δραστηριότητες που είναι κοινωνικές τόσο ως προς τον σκοπό τους όσο και ως προς τα μέσα που χρησιμοποιούν και ιδίως όσες αφορούν συγκεκριμένα την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών (όσον αφορά προϊόντα, υπηρεσίες και πρότυπα) που, ταυτόχρονα, ικανοποιούν κοινωνικές ανάγκες και δημιουργούν νέες κοινωνικές σχέσεις ή συνεργασίες, ωφελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, την κοινωνία και ενισχύοντας την ικανότητά της να αναλαμβάνει δράση.
- η Πειραματική Κοινωνική Πολιτική: οι παρεμβάσεις πολιτικής που παρέχουν μια καινοτόμα απάντηση σε κοινωνικές ανάγκες, εφαρμόζονται σε μικρή κλίμακα και σε συνθήκες που διασφαλίζουν τη δυνατότητα μέτρησης του αντικτύπου τους, πριν εφαρμοστούν σε άλλα πλαίσια και σε μεγαλύτερη κλίμακα, αν τα αποτελέσματα αποδειχθούν πειστικά.

Στο Άρθρο 13 του Σχεδίου Κανονισμού του ΕΚΤ+ γίνεται αναφορά στις Καινοτόμες Δράσεις, ως εξής:

- Τα κράτη μέλη στηρίζουν δράσεις της **κοινωνικής καινοτομίας** και των **κοινωνικών πειραματισμών** ή ενισχύουν τις προσεγγίσεις από τη βάση προς την κορυφή βασισμένες σε εταιρικές σχέσεις στις οποίες συμμετέχουν δημόσιες αρχές, ο ιδιωτικός τομέας και η κοινωνία των πολιτών, όπως οι Ομάδες Τοπικής Δράσης για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.
- Τα κράτη μέλη μπορούν να υποστηρίξουν την διάδοση καινοτόμων προσεγγίσεων που έχουν δοκιμαστεί σε μικρή κλίμακα (κοινωνικοί πειραματισμοί) και αναπτύχθηκαν με βάση το σκέλος Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία και άλλα προγράμματα της Ένωσης.
- Οι «καινοτόμες δράσεις» και προσεγγίσεις μπορεί να προγραμματιστούν βάσει των ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του σχεδίου του ΚΚΔ, σημεία i έως x (δηλαδή μέσω όλων των υπολοίπων Ε.Σ. του ΣΠ-4. σε επιλέξιμες Δράσεις, ενδεικτικά ως εξής:

---

⁴ Παραπομπή, COM(2018) 322 final της 2.5.2018

α) Εργασίες ανάλυσης:

- i) έρευνες, μελέτες, στατιστικά στοιχεία, μεθοδολογίες, ταξινομήσεις, προσομοιώσεις μικρής κλίμακας, στοιχεία αναφοράς κ.λπ.
- ii) κοινωνικοί πειραματισμοί για την αξιολόγηση των κοινωνικών καινοτομιών.
- iii) παρακολούθηση και αξιολόγηση της μεταφοράς τεχνογνωσίας.

β) Εφαρμογή πολιτικής, μεταξύ άλλων για την στήριξη εταιρικών σχέσεων με σκοπό τη διάδοση καινοτόμων λύσεων.

γ) Ανάπτυξη ικανοτήτων, ιδίως σε ζητήματα εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο:

i) στα δίκτυα σε ενωσιακό επίπεδο σχετικά με τους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1

δ) Δραστηριότητες επικοινωνίας και διάδοσης, ιδίως:

- i) αμοιβαία μάθηση μέσω της ανταλλαγής ορθών πρακτικών, καινοτόμων προσεγγίσεων, αποτελεσμάτων δραστηριοτήτων ανάλυσης, αξιολογήσεων από ομότιμους και συγκριτική αξιολόγηση
- ii) οδηγοί, εκθέσεις, πληροφοριακό υλικό και κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης των πρωτοβουλιών
- iii) συστήματα πληροφόρησης για τη διάδοση στοιχείων
- iv) εκδηλώσεις, συνέδρια και σεμινάρια της προεδρίας του Συμβουλίου.

Η Γενική Δ/ση Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Άξονα PROGRESS του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία 2014-2020 (EaSI), από το 2015, προσδιόρισε συγκεκριμένα την κοινωνική καινοτομία στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών.

Η βελτίωση της ποιότητας και αποδοτικότητας των Κοινωνικών Υπηρεσιών επιτυγχάνεται μέσω της ολοκληρωμένης προσέγγισης απέναντι στις ανάγκες του χρήστη. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση δρα πιο συντονισμένα αντιμετωπίζοντας τον κατακερματισμό και την ασυνέχεια των υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τους χρήστες είτε μέσω ενιαίων σημείων υποδοχής και εξυπηρέτησης (π.χ one-stop shops) είτε μέσω εταιρικών συμπράξεων μεταξύ δημόσιων αρχών (σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο), ιδιωτικών φορέων (κυρίως κοινωνικών επιχειρήσεων), ΜΚΟ κ.α.

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση βελτιώνει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των υπηρεσιών και από οικονομική άποψη (μείωση διοικητικού φόρτου και δαπανηρών παρεμβάσεων) αλλά και από την οπτική του χρήστη (συνεχής φροντίδα, αποφυγή καθυστερήσεων κ.α.) Επίσης μειώνει όχι μόνο το κόστος των υπηρεσιών περιορίζοντας τους πολλαπλούς συνομιλητές και τις αλληλο-επικαλυπτόμενες παρεμβάσεις, αλλά και τον χρόνο αναμονής των Ωφελούμενων. Επιτάσσει τη συνεχή ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών μεταξύ των επαγγελματιών έτσι ώστε να επιφέρουν μια καλύτερη και ταχύτερη αναγνώριση των αναγκών και των κατάλληλων λύσεων.

Μια προηγμένη μορφή ολοκληρωμένης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, περιλαμβάνει την παροχή πολλαπλών υπηρεσιών από ένα ενιαίο σημείο υποδοχής και εξυπηρέτησης μέσω εξατομικευμένων χειριστών υποθέσεων (personalized case-handlers). Για παράδειγμα, για

τον χειρισμό μιας περίπτωσης ενός χρήστη που αντιμετωπίζει πολύπλοκες και μακροπρόθεσμες ανάγκες, θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια διεπιστημονική ομάδα, ένα μέλος της οποίας θα μπορούσε να λειτουργήσει ως διαχειριστής της περίπτωσης και ο οποίος να συντονίζει όλες τις υπηρεσίες γύρω από τον χρήστη.

2.3 Η Στρατηγική του «Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης» του Δήμου Πειραιά

Η στρατηγική για την ενιαία καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης στον Πειραιά, εντάσσεται στο «**Ολοκληρωμένο Σχέδιο Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης**» (ΟΣΚΠΕ) του Δήμου Πειραιά, στο οποίο περιλαμβάνονται δράσεις κοινωνικής καινοτομίας με τις ακόλουθες συνιστώσες:

- τη συνάρθρωση των υφιστάμενων Κοινωνικών Δομών σε ένα ενιαίο και ομογενοποιημένο δίκτυο πρόσβασης των Ωφελούμενων στις Δημοτικές Ενότητες του Πειραιά σε δομές, υπηρεσίες και παροχές αντιμετώπισης της φτώχειας, κοινωνικής ένταξης, δημόσια υγείας κ.λπ., ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της υπο-ομάδας των ευπαθών ομάδων.
- την εξατομικευμένη προσέγγιση ειδικών υπο-ομάδων των ευπαθών ομάδων της περιοχής παρέμβασης που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και έχουν αρχικά κωδικοποιηθεί από «έρευνες» της διαστρωμάτωσης των Ωφελούμενων του ΚΕΑ/ΤΕΒΑ, όπως οι μονογονεϊκές ή/και οι μονήρεις οικογένειες, οι ηλικιωμένοι, οι νέοι, ΝΕΕΤs (νέοι ΕΑΕΚ), ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες κ.ο.κ.
- την ανάπτυξη ειδικών εργαλείων και συστηματικών πρωτοβουλιών για την ομογενοποιημένη προσέγγιση, κατάρτιση και παρακολούθηση της εφαρμογής «οικογενειακών» και «ατομικών σχεδίων» κοινωνικής ένταξης και προώθησης στην απασχόληση.
- τη διασφάλιση της κοινωνικής διαλειτουργικότητας μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα, της ΠΦΥ, της δημόσιας υγείας και της ψυχικής υγείας, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου τοπικού προγράμματος το οποίο αφού σχεδιασθεί και ωριμάσει τοπικά, θα μπορούσε να προταθεί ως πιλοτικό εγχείρημα στο (αρμόδιο) Υπουργείο Υγείας.
- την κινητοποίηση των τοπικών κοινωνικών Φορέων, ΜΚΟ, συλλόγων, δικτύων κ.λπ. για την συμμετοχή τους στο «ενιαίο κοινωνικό δίκτυο».
- τη δημιουργία ικανοτήτων, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την μεταφορά τεχνογνωσίας στα στελέχη των Κοινωνικών Δομών του Δήμου Πειραιά και των λοιπών Φορέων κ.λπ. του «ενιαίου Κοινωνικού δικτύου».

Μεθοδολογικά, στο ΟΣΚΠΕ προβλέπεται ότι η προώθηση της κοινωνικής ένταξης δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά το πρώτο βήμα για την «επαναφορά» του τοπικού πληθυσμού σε συνθήκες ατομικής ενδυνάμωσης, κοινωνικής ενεργοποίησης και λειτουργικής κοινωνικοποίησης (βλ. **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**). Πεδίο εφαρμογής αυτού του πρώτου «βήματος» αποτελεί κυρίως η οικογένεια.

Στην συνέχεια, όταν δηλαδή ολοκληρωθεί επιτυχώς (ή επαρκώς, ανάλογα με τις συνθήκες), η κοινωνική ένταξη, ακολουθεί το δεύτερο «βήμα», όπου σε ατομικό επίπεδο ο ωφελούμενος που είναι σε εργασιακή ηλικία προετοιμάζεται τόσο για την είσοδό του στην αγορά εργασίας, όσο και σε θέματα επιχειρηματικότητας. Οι λοιποί ωφελούμενοι, ανάλογα με την ηλικία ή την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, υποστηρίζονται με άλλες υπηρεσίες – στο πλαίσιο ενός τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών- με στόχο τη διατηρησιμότητα της διαβίωσης στην κοινότητα και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των ιδίων και των οικογενειών τους.

Από τη διαδικασία αυτή, προωθείται η στοχευμένη και αποτελεσματική προώθηση της κοινωνικής ένταξης των Ευπαθών Ομάδων μέσω της ανάπτυξης «Κοινωνικών Οικονομιών Κλίμακας» (Κ.Ο.Κ.).

Οι Κ.Ο.Κ. αναδεικνύονται από την παροχή ενιαίων και ομογενοποιημένων υπηρεσιών ταυτοποίησης, ενδυνάμωσης, κοινωνικής ένταξης και παρακολούθησης / αξιολόγησης αυτής της διαδικασίας. Στις ΚΟΚ περιλαμβάνονται όλες τις διαδικασίες διάγνωσης, αποτίμησης, σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης της Κοινωνικής Ένταξης, σε όλες τις πτυχές της.

Η δημιουργία των «Κοινωνικών Οικονομιών Κλίμακας» πρακτικά απορρέει από τις δραστηριότητες του Υποέργου 1 της Πράξης, εδράζεται δε στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων (σε επίπεδο, αφενός Υπηρεσιών και Κοινωνικών Δομών πεδίου και, αφετέρου, σε συνεργασία με τρίτους τοπικούς κοινωνικούς φορείς και κοινωνικά δίκτυα), στην υλοποίηση εστιασμένων κοινών δράσεων σε συγκεκριμένες «Ομάδες Στόχου», στη δικτύωση των Στελεχών Πεδίου των Κοινωνικών Δομών, στη διάδοση και εφαρμογή κοινών εργαλείων, στην αποτίμηση της εφαρμογής τους, καθώς και στη συνεχή βελτίωση των εφαρμοζόμενων δράσεων, με τελικό στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της βιωσιμότητας της Κοινωνικής Ένταξης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης της Κοινωνικής Καινοτομίας στο ΟΣΚΠΕ του Δήμου Πειραιά, εντάσσονται δράσεις στοχευμένης δικτύωσης⁵ μεταξύ των Στελεχών των Κοινωνικών Δομών (ανεξαρτήτως ιδιότητας, θεσμικού ρόλου και πηγής χρηματοδότησης, υπό την προϋπόθεση απασχόλησης κοινωνικών επιστημόνων και άλλων σχετικών επιστημονικών ειδικοτήτων), μεταφοράς τεχνογνωσίας και βελτίωσης των ικανοτήτων των επιστημονικών (κυρίως) στελεχών των Κοινωνικών Δομών Πεδίου, όλων των Φορέων που δραστηριοποιούνται στον Πειραιά.

Στην κοινωνική καινοτομία, συμπεριλαμβάνονται ειδικές Δράσεις συμμετοχής και κινητοποίησης των κοινωνικών εταίρων, του ιδιωτικού και του κοινωνικού τομέα.

Κοινή πλατφόρμα υποστήριξης του ομογενοποιημένου δικτύου των Κοινωνικών Δομών και των δράσεων κοινωνικής καινοτομίας αποτελεί η δημιουργία Πληροφοριακού Συστήματος Ταυτοποίησης Ωφελούμενων και Εργαλεία Υποστήριξης της «διαδρομής» της Κοινωνικής Ένταξης, και της Προώθησης στην Απασχόληση. Για την πρόσβαση στο σύστημα θα τηρηθούν τα προβλεπόμενα στον ευρωπαϊκό κανονισμό για την προστασία δεδομένων GDPR (General Data Protection Regulation).

---

⁵ Οι «δικτυώσεις» αυτές δεν θα πρέπει να συγχέονται με τις δικτυώσεις των Κέντρων Κοινότητας και των λοιπών Κοινωνικών Δομών, διότι αφορούν παραπομπές ωφελουμένων, παρακολούθηση «Ατομικών Πλάνων Κοινωνικής ένταξης» κ.λπ.

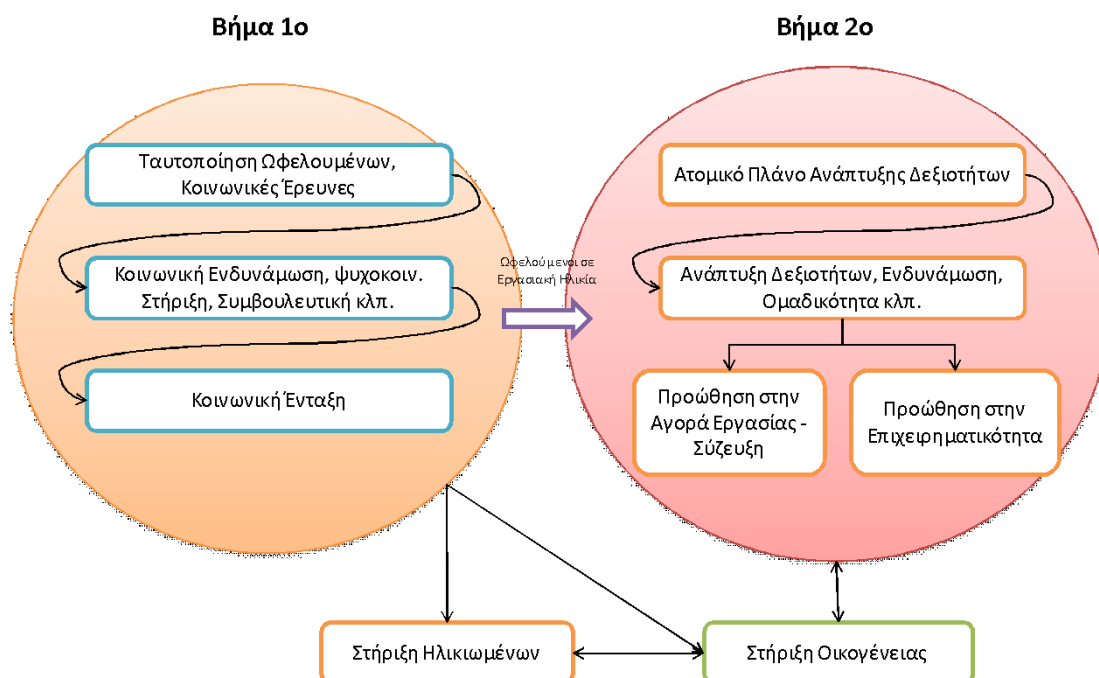
Η ανάπτυξη του "Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης" (ΟΣΚΠΕ) πιλοτική εφαρμογή στο Δήμο Πειραιά αξιοποιεί τη διερεύνηση των αναγκών των ευπαθών ομάδων σε περιοχές του Δήμου Πειραιά, λαμβάνοντας δηλαδή υπόψη τα ιδιαίτερα προβλήματα «θυλάκων» και είναι διττός:

και είναι διττός:

- από την μία πλευρά επιδιώκεται η δημιουργία μίας συγκεκριμένης και συγκροτημένης «διαδρομής» (road path) ανίχνευσης των τοπικών αναγκών και ελλείψεων σε σχέση με τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση «ολοκληρωμένων τοπικών κοινωνικών στρατηγικών» με περιοχή εφαρμογής το Δήμο Πειραιά και πεδίο εφαρμογής τις ευπαθείς ομάδες της Πόλης, με βάση την αλληλεπίδραση του οικογενειακού τους περιβάλλοντος και,
- από την άλλη, η δοκιμασία και η αξιοποίηση μιας κοινά εφαρμόσιμης μεθοδολογίας ομογενοποίησης των τοπικών κοινωνικών πολιτικών και η κωδικοποίηση και «παραγωγή» δράσεων **κοινωνικής καινοτομίας**, μέσα από τις **τοπικές στρατηγικές κοινωνικής ένταξης**.

Η «περιοχή» εφαρμογής των αποτελεσμάτων του Έργου δυνητικά και, με βάση την έρευνα πεδίου που έχει διεξαχθεί, συμπεριλαμβάνει τις «χωρικές διεπαφές» (**urban-space interfaces**) στις οποίες εμφανίζονται **θύλακες αστικής και κοινωνικής υποβάθμισης (common slums)**.

Σχήμα 1: Μεθοδολογικό Υπόβαθρο του ΟΣΚΠΕ του Δήμου Πειραιά

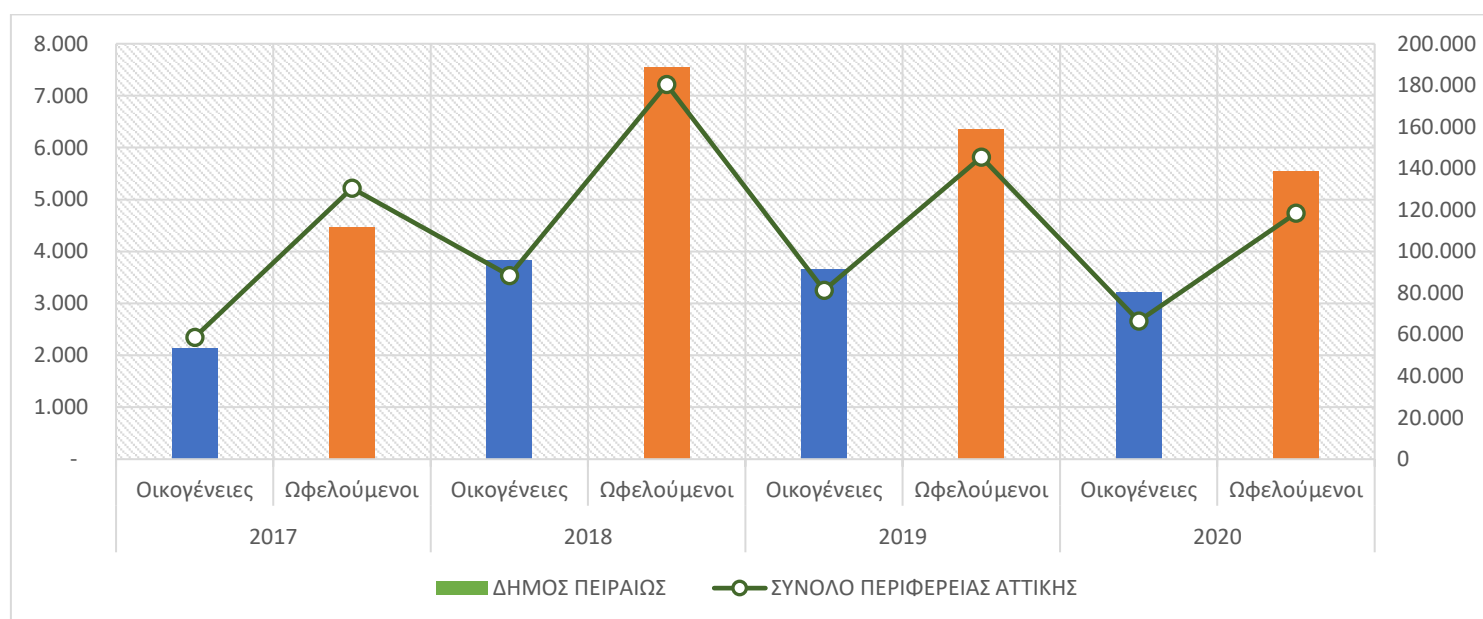
2.4 Ευπαθείς (ευάλωτες) ομάδες στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Νήσων

2.4.1 Δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (Ε.Ε.Ε., πρώην ΚΕΑ)

Ο Δήμος Πειραιά συγκεντρώνει διαχρονικά άνω του 4% των Οικογενειών και των Δικαιούχων ΕΕΑ της Περιφέρειας Αττικής (ειδικά το έτος 2020 το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 4,82% όσον αφορά το πλήθος οικογενειών, και στο 4,7% όσον αφορά τους ωφελούμενους).

Πίνακας 2: Πλήθος Δικαιούχων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος Δήμου Πειραιά. Σύγκριση με Περιφέρεια Αττικής (έτη 2017-2020)

Έτος	2017		2018		2019		2020	
Δήμος	Οικογένειες	Ωφελούμενοι	Οικογένειες	Ωφελούμενοι	Οικογένειες	Ωφελούμενοι	Οικογένειες	Ωφελούμενοι
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ	2.130	4.464	3.833	7.546	3.661	6.362	3.209	5.543
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	58.736	130.442	88.470	180.369	81.338	145.364	66.590	118.467
% ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	3,63%	3,42%	4,33%	4,18%	4,50%	4,38%	4,82%	4,68%

Διάγραμμα 1: Μεταβολή πλήθους Δικαιούχων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος Δήμου Πειραιά. Σύγκριση με Περιφέρεια Αττικής (έτη 2017-2020)

2.5 Εκτίμηση της Ακραίας Φτώχειας - Δικαιούχοι Ταμείου Επισιτιστικής Βοήθειας Απόρων (ΤΕΒΑ) – «Ψηφίδες» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»

2.5.1 - Δικαιούχοι Ταμείου Επισιτιστικής Βοήθειας Απόρων (ΤΕΒΑ) – «Ψηφίδες» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»

Το 2020 η Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς και Νήσων συγκεντρώνει το ένα πέμπτο περίπου (19,5%) των ωφελούμενων του ΤΕΒΑ της Περιφέρειας Αττικής, ποσοστό σημαντικά υψηλό (Πίνακας 3).

Οι κατανομές των ωφελούμενων που υπόκεινται σε συνθήκες ακραίας φτώχειας απεικονίζονται στα Δημοτικά Διαμερίσματα και ανά ευρύτερη συνοικία (Πίνακας 4). Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του 2018, η Παλιά Κοκκινιά, τα Ταμπούρια και Καμίνια αποτελούν τις συνοικίες με τον υψηλότερο αριθμό οικογενειών και μελών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (Δημοτικά Διαμερίσματα Δ' και Ε'). Από τις λοιπές συνοικίες αντίστοιχα χαρακτηριστικά σημειώνονται στην Πειραιϊκή - Χατζηκυριάκειο Δημοτικό Διαμέρισμα Α').

Αν και παρατηρείται διαχρονική μείωση των επιπέδων της ακραίας φτώχειας (2019-2020), τόσο στο σύνολο του Πειραιά, όσο και ειδικότερα, στα παραπάνω Δημοτικά Διαμερίσματα - με εξαίρεση στα Ταμπούρια, όπου παρατηρείται μια «πιο αργή μείωση»-, εκτιμάται ότι λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας και των συνθηκών διατήρησης της ανεργίας στους νέους, η ακραία φτώχεια τα έτη 2021-2022 θα επανέλθει στα επίπεδα του 2018.

Η κατανομή της λήψης της επισιτιστικής βοήθειας μέσω του ΤΕΒΑ στους ωφελούμενους σύμφωνα με τα καταγεγραμμένα αιτήματα του ΤΕΒΑ δεν διαφέρει ως προς την κατανομή ανά ΤΚ, αλλά έχει ενδιαφέρον η αυξημένη παρουσία Ωφελούμενων στο Α' Δημοτικό Διαμέρισμα (Πίνακας 5). Τα «σημεία» διανομής της επισιτιστικής βοήθειας ανά Δ.Δ. έχουν ανάλογη κατανομή (Πίνακας 6)

Από τα παραπάνω, , συνάγεται ότι θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε ζητήματα πρόληψης διακρίσεων και αντιμετώπισης της φτώχειας τόσο στα Ταμπούρια, όσο και στην παλιά Κοκκινιά και στο Χατζηκυριάκειο, με πρόσθετες πιλοτικές δράσεις.

Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη έλλειψη κοινωνικών Δομών στην συγκεκριμένη περιοχή, και να εξεταστεί η πιθανότητα/δυνατότητα οι υπηρεσίες αυτές να παρέχονται στις οικίες των Ωφελούμενων ή/και με αξιοποίηση σχολικών μονάδων κατά τις απογευματινές ώρες (οικογενειακό περιβάλλον: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 1).

Οι δράσεις αυτές θα παρέχονται και στις υπόλοιπες συνοικίες, με βάση την «ένταση» των φαινομένων ακραίας φτώχειας, το προφίλ της οικογένειας (εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων, οικογένειες χωρίς κανέναν εργαζόμενο κ.λπ.) (Διαγενεακή μεταφορά των συνθηκών φτώχειας: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 2).

Η εστίαση στο «οικογενειακό περιβάλλον και η εκ του σύνεγγυς επιτήρηση των αιτιών, των προϋποθέσεων και των συνθηκών κοινωνικής ένταξης απαιτούν τη διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης και την επιτελική / συνολική παρακολούθηση της οικογένειας, συνολικά.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ανιχνεύονται ζητήματα διάγνωσης και πρόληψης διαταραχών και αναγκών πρώιμης παρέμβασης σε παιδιά, δυσλειτουργιών στην ανάπτυξή τους και να εφαρμόζονται συστηματικά υπηρεσίες ένταξης παιδιών με προβλήματα

προσαρμογής στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον, κοινωνικής ενδυνάμωσης, καθοδήγησης και ψυχοκοινωνικής στήριξης δυσλειτουργικών οικογενειών (Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση /ΠΠΠ / child Guarantee: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 3).

Η υψηλή μακροχρόνια ανεργία ιδίως στους νέους 18-30 ετών, η αποχή από την αγορά εργασίας και από την κοινωνία δημιουργεί ειδικές ανάγκες στήριξης της Κοινωνικοποίησης των Νέων (NEETs, καταπολέμηση του απομονωτισμού των Νέων: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 4).

Ως λειτουργικό επακόλουθο των παραπάνω, προτείνεται η «ανάθεση» (delegation) της επιτήρησης και του συντονισμού / παρακολούθησης των παρεμβάσεων στο οικογενειακό επίπεδο σε εξατομικευμένο «χειριστή» (Personalized Social Inclusion Family Case-Handler / PSIFCH: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 5).

Με τον τρόπο αυτό, καλλιεργείται η αναγκαία σχέση εμπιστοσύνης με την οικογένεια και τα μέλη αυτής, συντονίζονται οι παρεμβάσεις, ενώ αναγνωρίζονται προβλήματα που εμφυλλοχωρούν στις «διεπαφές» των κύριων ομάδων στόχου, όπως λ.χ. ενδεχόμενες διαταραχές ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας (συνυπάρχουσα υπερκινητικότητα και παρορμητικότητα, ΔΕΠ-Υ), συννοσηρότητα με άλλες ψυχιατρικές διαταραχές κ.λπ. συμβουλευτικές υπηρεσίες στα ηλικιωμένα μέλη οικογενειών που συνοικούν με τους πατρικούς ή τους μητρικούς γονείς για την φροντίδα τους κ.ο.κ.

Στο πλαίσιο αυτό, ειδική μέριμνα πρέπει να αναπτυχθεί στην υποστήριξη των «ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου» (όπως αυτές καθορίζονται με την ΚΥΑ ΔΙΔΑΔ/Φ.64/34/9011/14-5-2020, ΦΕΚ Β' 1856/15-5-2020), και ειδικότερα:

- ως προς την τήρηση των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19
- κατά την υποστήριξη Ωφελούμενων που διαχειρίζονται την αποκατάστασή τους μετά από ασθένεια που σχετίζεται με COVID-19 λοίμωξη
- ως προς τις επιπτώσεις των υγειονομικών πρωτοκόλλων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση και επιτήρηση της πανδημίας του COVID-19 κατά τις διαδικασίες συναντήσεων, συμβουλευτικής και παροχής λοιπών υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους.

Η «επιτήρηση» αυτή, λόγω της κατάστασης της πανδημίας, απαιτεί ιδιαίτερη παρακολούθηση και ενσωμάτωση ποικίλων παραγόντων εντός και εκτός της οικογένειας » (υποστήριξη των «ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου» και επιτήρηση της πανδημίας του covid-19 στο οικογενειακό περιβάλλον: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 6).

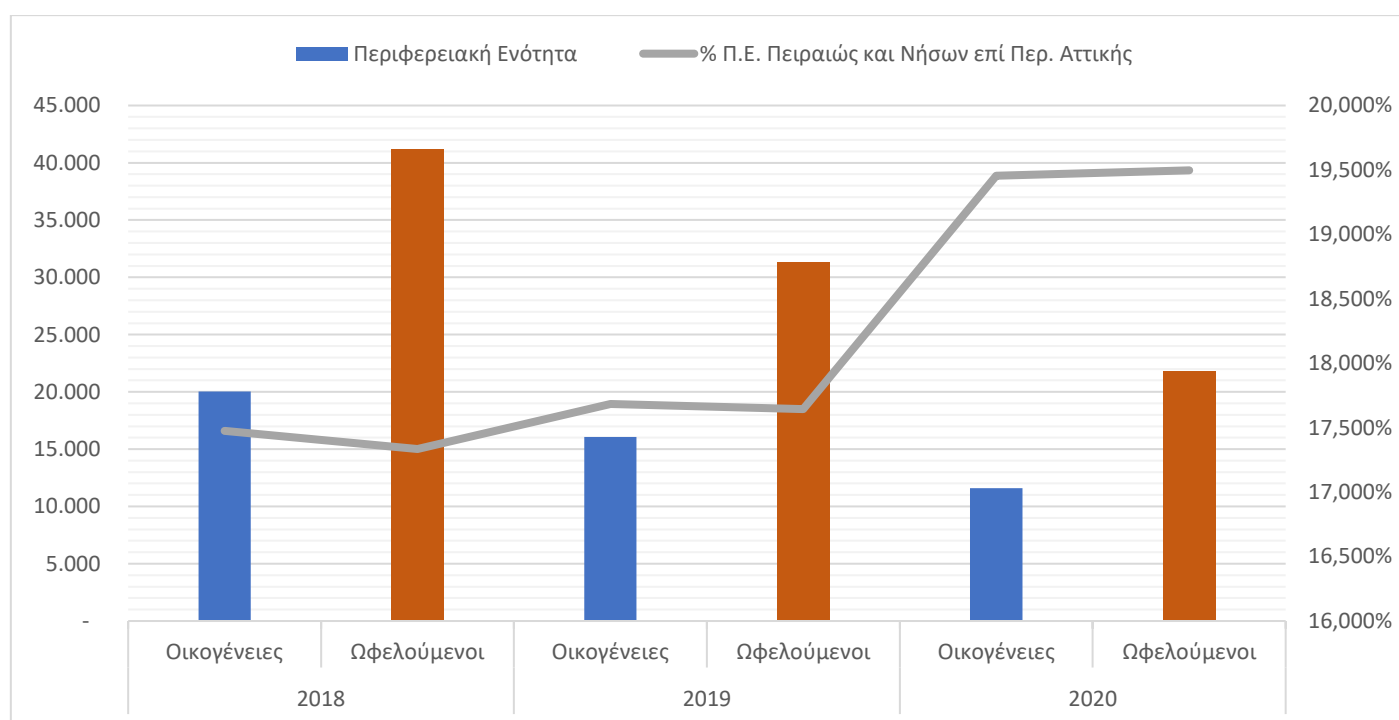
Η αναγκαία πολυεπιστημονική εμπλοκή και υποστήριξη, η αναγκαία επίσης συνεννόηση μεταξύ των επιστημονικών στελεχών πεδίου για τις ακολουθητέες παρεμβάσεις, πρακτικές, τα αποτελέσματα, την αλληλουχία, τις διορθωτικές παρεμβάσεις κ.ο.κ., απαιτούν την σταδιακή ανάπτυξη εργαλείων διάγνωσης και παρακολούθησης της κοινωνικής ένταξης (λ.χ. ενιαίο έντυπο Οικογενειακού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΟΣΚΕ) ή Ατομικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΑΣΚΕ), αλλά και την ανάπτυξη ειδικών ικανοτήτων των Στελεχών Πεδίου (Εργαλεία και Ανάπτυξη Ικανοτήτων των Στελεχών Πεδίου : κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 7).

Από το πεδίο αυτό, αναδεικνύεται η διαχείριση των προσωπικών δεδομένων των Ωφελούμενων, ιδίως κατά τη «συνδιαχείριση» «υποθέσεων/περιστατικών» από διαφορετικούς επιστήμονες λ.χ. κατά τις λειτουργίες αξιολόγησης σε περιστατικά, τις

ανάγκες αξιοποίησης μεθόδων και εργαλείων, της ανταλλαγής απόψεων, την ανάγκη αντιμετώπισης ειδικών αναγκών κ.λπ. (Διασφάλιση Προσωπικών Δεδομένων και Τήρηση επιστημονικού απορρήτου σε δι-επιστημονικές προσεγγίσεις: κριτήριο κοινωνικής καινοτομίας 8).

Πίνακας 3: Πλήθος Δικαιούχων ΤΕΒΑ Π.Ε. Πειραιώς και Νήσων. Σύγκριση με Περιφέρεια Αττικής (έτη 2018-2020)

	2018		2019		2020	
	Οικογένειες	Ωφελούμενοι	Οικογένειες	Ωφελούμενοι	Οικογένειες	Ωφελούμενοι
Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς και Νήσων	20.034	41.148	16.061	31.282	11.601	21.823
Περιφέρεια Αττικής	114.645	237.376	90.827	177.298	59.629	111.931
% Π.Ε. Πειραιώς και Νήσων στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής	17,47%	17,33%	17,68%	17,64%	19,46%	19,50%

Διάγραμμα 2: Μεταβολή πλήθους Δικαιούχων ΤΕΒΑ Π.Ε. Πειραιώς και Νήσων. Σύγκριση με Περιφέρεια Αττικής (έτη 2018-2020)

Πίνακας 4: Πλήθος Δικαιούχων ΤΕΒΑ Δήμου Πειραιά ανά Ταχυδρομικό Κώδικα και Δημοτικό Διαμέρισμα (έτη 2018-2020)

ΤΚ	2018		2019		2020		ΠΕΡΙΟΧΗ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα		
18531	274	326	198	231	144	160	Καμίνια	Δ'
18532	283	557	230	435	164	289	Καστέλλα - Μικρολίμανο	Β'
18533	216	403	176	303	109	177	Ευαγγελίστρια	Β'
18534	250	475	199	358	133	230	Προφήτης Ηλίας	Β'

ΤΚ	2018		2019		2020		ΠΕΡΙΟΧΗ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα		
18535	92	140	70	105	54	79	Πασαλιμάνι - Τερψιθέα	Β'
18536	248	480	205	383	153	285	Καλλίπολη - Πειραιϊκή	Α'
18537	311	639	254	507	175	321	Αγ. Βασίλειος – Φρεαττύδα - Ζέα	Β'
18538	236	471	187	334	152	268	Καλλίπολη - Υδραϊκά - Χατζηκυριακείο	Α'
18539	414	825	328	616	250	454	Πειραιϊκή - Χατζηκυριακείο	Α'
18540	92	201	67	146	52	106	Καμίνια	Δ'
18541	532	1.190	417	865	306	597	Καμίνια	Δ'
18542	341	771	271	587	195	396	Παλιά Κοκκινιά	Δ'
18543	439	876	347	644	257	464	Παλιά Κοκκινιά	Δ'
18544	320	674	246	475	181	335	Αγία Σοφία	Ε'
18545	298	636	239	471	178	340	Αγ. Διονύσιος	Ε'
18546	585	1.310	460	980	344	704	Ταμπούρια	Ε'
18547	235	452	195	344	149	253	Νέο Φάληρο	Γ'
Συνολα	5.166	10.426	4.089	7.784	2.996	5.458		
Μέλη / Οικογένεια	2,0		1,9		1,8			

Πίνακας 5: Συγκεντρωτική παρουσίαση πλήθους Οικογενειών και Δικαιούχων ΤΕΒΑ Δήμου Πειραιά ανά Δημοτικό Διαμέρισμα (έτη 2018-2020)

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	2018		2019		2020	
	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα	Πλήθος Αιτήσεων	Ενεργά Άτομα
Α'	898	1.776	720	1.333	555	1.007
Β'	1.152	2.214	929	1.708	635	1.096
Γ'	235	452	195	344	149	253
Δ'	1.678	3.364	1.300	2.473	954	1.723
Ε'	1.203	2.620	945	1.926	703	1.379
Σύνολο	5.166	10.426	4.089	7.784	2.996	5.458
Α'	17,4%	17,0%	17,6%	17,1%	18,5%	18,4%
Β'	22,3%	21,2%	22,7%	21,9%	21,2%	20,1%
Γ'	4,5%	4,3%	4,8%	4,4%	5,0%	4,6%
Δ'	32,5%	32,3%	31,8%	31,8%	31,8%	31,6%
Ε'	23,3%	25,1%	23,1%	24,7%	23,5%	25,3%

Πίνακας 6: Κατανομή Λήψης Επισιτιστικής Βοήθειας ΤΕΒΑ ανά Σημείο Διανομής (2020, ΚΟΔΕΠ)

ΣΗΜΕΙΟ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ	%
Α ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ	1.426	25,65%
Β ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ	1.010	18,17%
Γ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ	969	17,43%
Δ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ	711	12,79%
Ε ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ	1.060	19,07%
ΚΟΔΕΠ ΠΕΙΡΑΙΑ	383	6,89%
ΣΥΝΟΛΟ	5.559	100,00%

2.5.2 Εγγεγραμμένη Ανεργία

Στον πίνακα που ακολουθεί (**Πίνακας 7**) καταγράφονται συγκεντρωτικά στοιχεία αναφορικά με την Ανεργία στο Δήμο Πειραιά σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς και Νήσων και με το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής.

Πίνακας 7: Διαχρονική Εξέλιξη της Εγγεγραμμένης Ανεργίας στην Περιφέρεια Αττικής και στο Δήμο Πειραιά 2017-2020

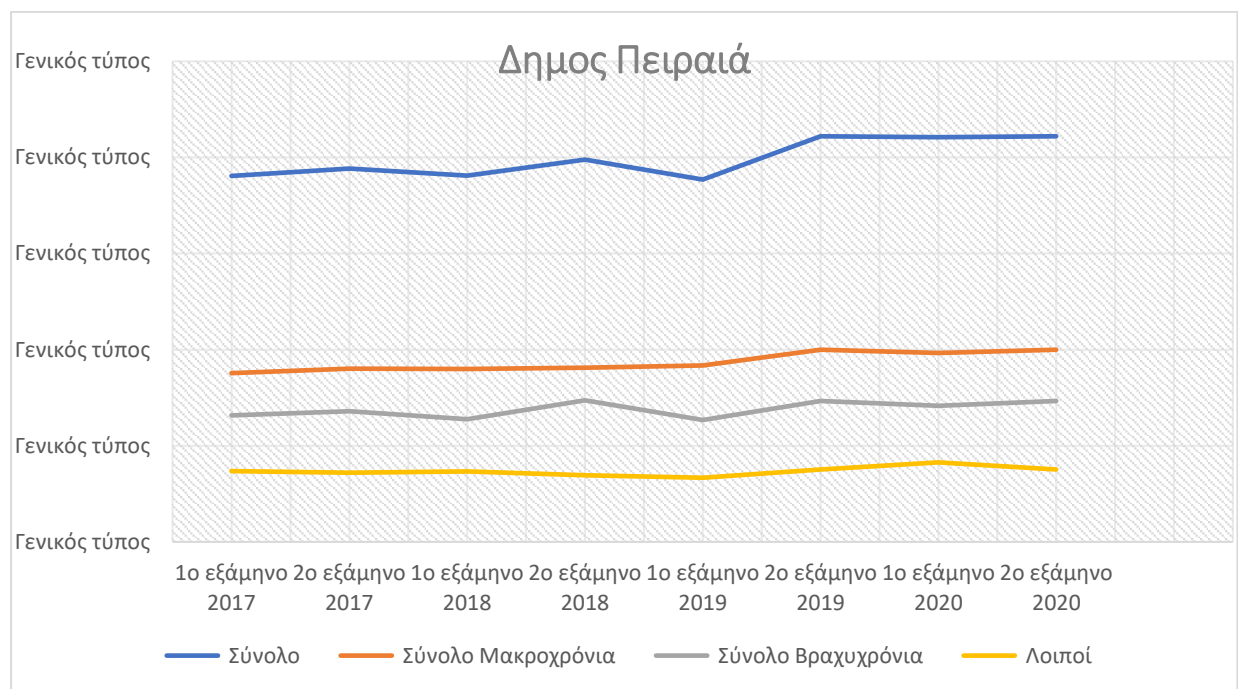
Κατηγορίες Ανέργων	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	1ο εξάμηνο 2019	2ο εξάμηνο 2019	1ο εξάμηνο 2020	2ο εξάμηνο 2020
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ								
Σύνολο	19038	19425	19046	19886	18847	21100	21047	21100
Σύνολο Μακροχρόνια	8778	9019	8990	9058	9170	9997	9835	9997
Σύνολο Βραχυχρόνια	6576	6804	6383	7365	6340	7333	7075	7333
Λοιποί	3684	3602	3673	3463	3337	3770	4137	3770
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΙΡΑΙΑ								
Σύνολο	56291	58683	55096	60211	56776	59371	62345	62669
Σύνολο Μακροχρόνια	27088	27899	26371	28043	28244	28956	30385	30509
Σύνολο Βραχυχρόνια	19030	19729	18245	21232	18911	19623	20214	20649
Λοιποί	10173	11055	10480	10936	9621	10792	11746	11511
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ								
Σύνολο	426663	451889	438896	459536	434602	463775	484308	489691
Σύνολο Μακροχρόνια	194357	200886	199625	202150	203140	209402	220479	221632
Σύνολο Βραχυχρόνια	150905	158376	150125	165365	150163	155166	161767	161973
Λοιποί	81401	92627	89146	92021	81299	99207	102062	106086
Σύγκριση Ανεργία Πειραιά με Περιφέρεια Αττικής								
% Σύνολο ανέργων Δήμου Πειραιά επί Π. Αττικής	4,46%	4,30%	4,34%	4,33%	4,34%	4,55%	4,35%	4,31%
Σύνολο Μακροχρόνια	4,52%	4,49%	4,50%	4,48%	4,51%	4,77%	4,46%	4,51%
Σύνολο Βραχυχρόνια	4,36%	4,30%	4,25%	4,45%	4,22%	4,73%	4,37%	4,53%
Λοιποί	4,53%	3,89%	4,12%	3,76%	4,10%	3,80%	4,05%	3,55%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΑΕΔ, 2021

Αναλυτικότερα, στο Δήμο Πειραιά η εξέλιξη της εγγεγραμμένης ανεργίας έχει ως εξής:

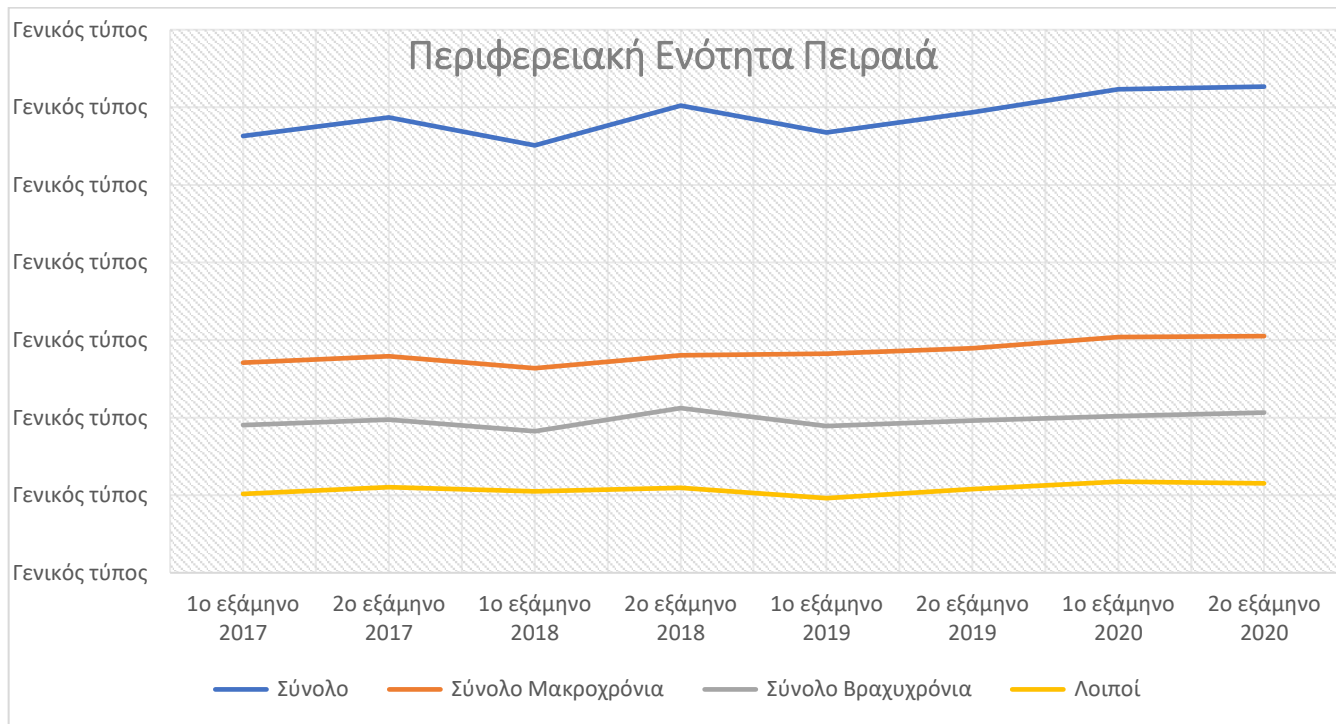
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ								
Κατηγορίες Ανέργων	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	1ο εξάμηνο 2019	2ο εξάμηνο 2019	1ο εξάμηνο 2020	2ο εξάμηνο 2020
Πλήθος								
Σύνολο	19038	19425	19046	19886	18847	21100	21047	21100

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ								
Κατηγορίες Ανέργων	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	1ο εξάμηνο 2019	2ο εξάμηνο 2019	1ο εξάμηνο 2020	2ο εξάμηνο 2020
Σύνολο Μακροχρόνια	8778	9019	8990	9058	9170	9997	9835	9997
Σύνολο Βραχυχρόνια	6576	6804	6383	7365	6340	7333	7075	7333
Λοιποί	3684	3602	3673	3463	3337	3770	4137	3770
Ποσοστά								
Σύνολο Μακροχρόνια %	46,11%	46,43%	47,20%	45,55%	48,65%	47,38%	46,73%	47,38%
Σύνολο Βραχυχρόνια %	34,54%	35,03%	33,51%	37,04%	33,64%	34,75%	33,62%	34,75%
Λοιποί %	19,35%	18,54%	19,28%	17,41%	17,71%	17,87%	19,66%	17,87%

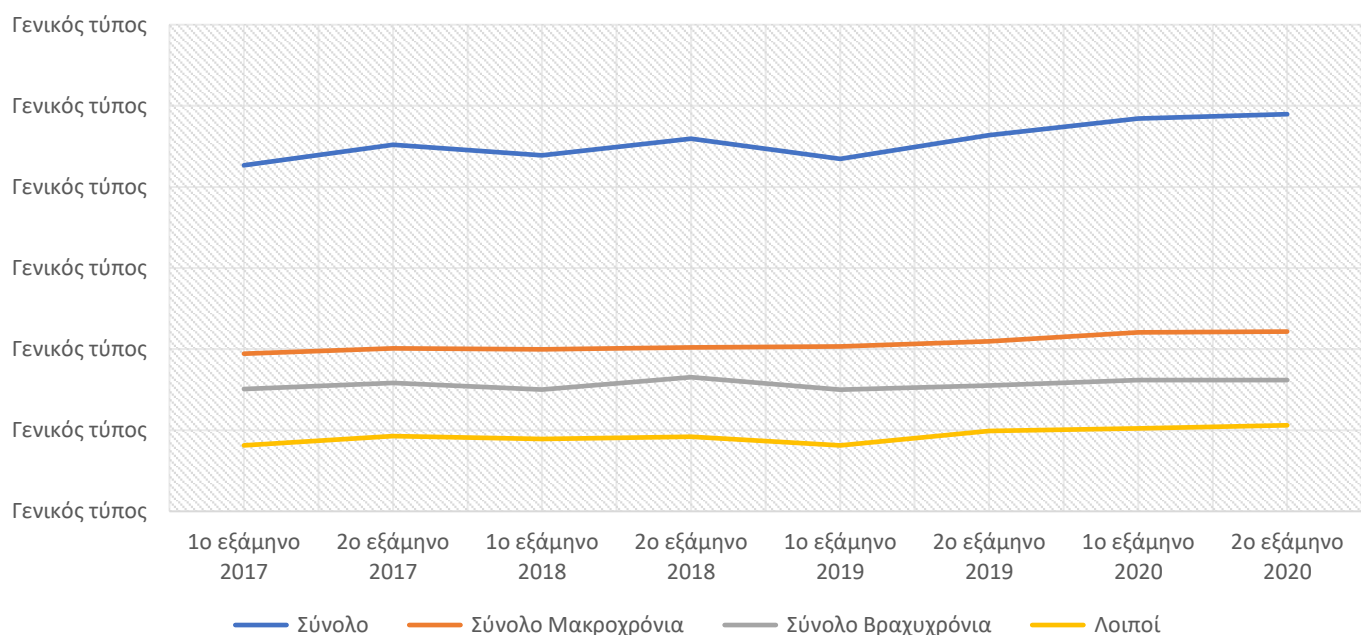
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΙΡΑΙΑ								
Κατηγορίες Ανέργων	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	1ο εξάμηνο 2019	2ο εξάμηνο 2019	1ο εξάμηνο 2020	2ο εξάμηνο 2020
Πλήθος								
Σύνολο	56291	58683	55096	60211	56776	59371	62345	62669
Σύνολο Μακροχρόνια	27088	27899	26371	28043	28244	28956	30385	30509
Σύνολο Βραχυχρόνια	19030	19729	18245	21232	18911	19623	20214	20649
Λοιποί	10173	11055	10480	10936	9621	10792	11746	11511
Ποσοστά								

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΙΡΑΙΑ								
Κατηγορίες Ανέργων	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	1ο εξάμηνο 2019	2ο εξάμηνο 2019	1ο εξάμηνο 2020	2ο εξάμηνο 2020
Σύνολο Μακροχρόνια %	48%	48%	48%	47%	50%	49%	49%	49%
Σύνολο Βραχυχρόνια %	33,81%	33,62%	33,11%	35,26%	33,31%	33,05%	32,42%	32,95%
Λοιποί %	18,07%	18,84%	19,02%	18,16%	16,95%	18,18%	18,84%	18,37%

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ								
	1ο εξάμηνο 2017	2ο εξάμηνο 2017	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	1ο εξάμηνο 2019	2ο εξάμηνο 2019	1ο εξάμηνο 2020	2ο εξάμηνο 2020
Πλήθος								
Σύνολο	426663	451889	438896	459536	434602	463775	484308	489691
Σύνολο Μακροχρόνια	194357	200886	199625	202150	203140	209402	220479	221632
Σύνολο Βραχυχρόνια	150905	158376	150125	165365	150163	155166	161767	161973
Λοιποί	81401	92627	89146	92021	81299	99207	102062	106086
Ποσοστά								
Σύνολο Μακροχρόνια %	45,55%	44,45%	45,48%	43,99%	46,74%	45,15%	45,52%	45,26%
Σύνολο Βραχυχρόνια %	35,37%	35,05%	34,21%	35,99%	34,55%	33,46%	33,40%	33,08%
Λοιποί %	19,08%	20,50%	20,31%	20,02%	18,71%	21,39%	21,07%	21,66%

Περιφέρεια Αττικής

Πίνακας 8: Εγγεγραμμένη Ανεργία στο Δήμο Πειραιά. Ανάλυση ανά Φύλλο

	ΦΥΛΟ	Σύνολο	Σύνολο Μακροχρόνια	Σύνολο Βραχυχρόνια	Λοιποί
Α Εξάμηνο 2017	ΑΝΔΡΕΣ	6780	2774	2436	1570
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	12258	6004	4140	2114
Α Εξάμηνο 2018	ΑΝΔΡΕΣ	6600	2743	2332	1525
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	12446	6247	4051	2148
Α Εξάμηνο 2019	ΑΝΔΡΕΣ	6342	2659	2340	1343
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	12505	6511	4000	1994
Α Εξάμηνο 2020	ΑΝΔΡΕΣ	7412	2849	2798	1765
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	13635	6986	4277	2372
Β Εξάμηνο 2017	ΑΝΔΡΕΣ	7234	2799	2783	1652
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	12191	6220	4021	1950
Β Εξάμηνο 2018	ΑΝΔΡΕΣ	7143	2755	2900	1488
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	12743	6303	4465	1975
Β Εξάμηνο 2019	ΑΝΔΡΕΣ	6833	2715	2671	1447
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	12616	6647	4041	1928
Β Εξάμηνο 2020	ΑΝΔΡΕΣ	7514	2853	3040	1621
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	13586	7144	4293	2149

Πίνακας 9: Εγγεγραμμένη Ανεργία στο Δήμο Πειραιά. Ανάλυση ανά επίπεδο εκπαίδευσης

	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Σύνολο	Σύνολο Μακροχρόνια	Σύνολο Βραχυχρόνια	Λοιποί
Α Εξάμηνο 2017	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6197	3765	1649	783
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	324313	172967	103226	48120
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	226311	81924	88576	55811
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	58714	20860	30945	6909
Α Εξάμηνο 2018	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	521012	243532	172050	105430
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	330218	174674	100377	55167
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	230432	80454	89780	60198

	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Σύνολο	Σύνολο Μακροχρόνια	Σύνολο Βραχυχρόνια	Λοιποί
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	70937	28140	34618	8179
Α Εξάμηνο 2019	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	508423	243013	168920	96490
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	322175	174445	103446	44284
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	226971	75535	89307	62129
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	92633	35390	49304	7939
Α Εξάμηνο 2020	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1176254	506607	413268	256379
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	402462	191260	137453	73749
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	250955	84633	98168	68154
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	116874	49525	51795	15554
Β Εξάμηνο 2017	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	695864	249228	247701	198935
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	474160	178059	162442	133659
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	224605	83170	85176	56259
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	80753	24827	40059	15867
Β Εξάμηνο 2018	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	720980	244081	265824	211075
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	483298	177658	172835	132805
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	222914	77039	86775	59100
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	111844	32611	59993	19240
Β Εξάμηνο 2019	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	740889	253782	260551	226556
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	479588	187231	160968	131389
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	230516	77252	86034	67230
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	125813	45673	56930	23210
Β Εξάμηνο 2020	Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	764128	278433	269879	215816
	Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	456387	192659	148504	115224
	Γ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	257012	85192	96738	75082
	ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	132908	52144	57747	23017

Πίνακας 10: Εγγεγραμμένη Ανεργία στο Δήμο Πειραιά. Ανάλυση ανά ηλικιακή ομάδα

	Ηλικιακή Ομάδα	Σύνολο	Σύνολο Μακροχρόνια	Σύνολο Βραχυχρόνια	Λοιποί
Β Εξάμηνο 2017	15-24	1037	184	644	209
	25-44	9476	3704	3544	2228
	45-64	8334	4706	2481	1147
	65 ΚΑΙ ΑΝΩ	578	425	135	18
Β Εξάμηνο 2018	15-24	1730	596	890	244
	25-44	9244	3442	3751	2051
	45-64	8709	4888	2668	1153
	65 ΚΑΙ ΑΝΩ	781	557	191	33
Β Εξάμηνο 2019	15-24	1695	722	733	240
	25-44	8819	3307	3477	2035
	45-64	8785	5177	2513	1095
	65 ΚΑΙ ΑΝΩ	931	713	180	38
Β Εξάμηνο 2020	15-24	1997	881	874	242
	25-44	9546	3570	3819	2157
	45-54	9341	5405	2583	1353
	65 ΚΑΙ ΑΝΩ	1147	854	237	56

2.5.3 Κωδικοποίηση Ωφελούμενων Ευάλωτων Ομάδων με βάση τις καταγραφές «αιτημάτων» υποστήριξης από την ΚΟΔΕΠ - Συμπλήρωση των «Ψηφίδων» Πιλοτικών Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»

Στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας, κωδικοποιούνται και αξιολογούνται στοιχεία «αιτημάτων» από ωφελούμενους των δράσεων της ΚΟΔΕΠ, τα οποία καταγράφονται σε συνεχή βάση. Η παρούσα καταγραφή αφορά 1.774 ωφελούμενους οι οποίοι κατανέμονται σε επιμέρους ομάδες, ανάλογα με το χαρακτηριστικό με βάση το οποίο προσεγγίζονται.

Από τα στοιχεία αυτά, μέσω των οποίων περιοδικά θα ενημερώνεται ο «χάρτης κοινωνικών συνθηκών» του Δήμου Πειραιά, αποκωδικοποιήθηκαν στο πλαίσιο των αναγκών του παρόντος εκείνα τα αιτήματα που έχουν μια «χωρική διάσταση», προκειμένου να συγκροτηθεί το «Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης» των δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας».

Η κατανομή της λήψης της επισιτιστικής βοήθειας μέσω του ΤΕΒΑ στους ωφελούμενους σύμφωνα με τα καταγεγραμμένα αιτήματα του ΤΕΒΑ δεν διαφέρει ως προς την κατανομή ανά ΤΚ, αλλά έχει ενδιαφέρον η αυξημένη παρουσία Ωφελούμενων στο Α' Δημοτικό Διαμέρισμα (βλ. ανωτέρω, **Πίνακας 6**). Προέκυψαν συγκεκριμένες «Ομάδες Ευαλωτότητας», ως εξής:

- Οικογένειες με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων: το 27,7% των Ωφελούμενων είναι είτε αναλφάβητοι, είτε απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 51,6% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (**Πίνακας 14**).
- Άπορες Οικογένειες: το 32,4% των Ωφελούμενων δηλώνει εισόδημα κάτω των 5.000 € (όριο ακραίας φτώχειας, Ως επί το πλείστον η επιλογή (στην πλατφόρμα) της άπορης οικογένειας αφορά οικογένειες που έχουν ενταχθεί στο Ε.Ε.Ε).
- Το 28% των Ωφελούμενων είναι ανήλικα τέκνα ή προστατευόμενα μέλη οικογενειών (τα παιδιά ανέρχονται στο 25,4% των Ωφελούμενων, θα πρέπει δε να καταγράφονται σε κάθε περίπτωση με συμπληρωματικές πληροφορίες). Με δεδομένη την υψηλή ακραία φτώχεια, αντιστοιχεί επίσης υψηλή παιδική φτώχεια.
- Το 14,0% των Ωφελούμενων διαβιεί σε 3μελείς ή 4μελείς (και άνω) οικογένειες.
- Στο 35,1% των Ωφελούμενων καταγράφονται χρόνια νοσήματα, το 6,5% των Ωφελούμενων έχει κάποια αναπηρία, ενώ το 7,7% των Ωφελούμενων εμφανίζει ψυχικό νόσημα. Το συγκεκριμένο υψηλό ποσοστό Ωφελούμενων εντάσσεται στην ομάδα υψηλού κινδύνου λόγω πανδημίας covid-19. Το 18,7% των Ωφελούμενων έχει ηλικία άνω των 65 ετών, οπότε θα πρέπει να αποσαφηνισθεί το ακριβές σύνολο των ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου.
- Το 76,8% των Ωφελούμενων είναι Έλληνες υπήκοοι, ενώ το υπόλοιπο 23,2% κατανέμεται σε 29 εθνικότητες. Στις σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις, οι οποίες έχουν υψηλή απαίτηση επικοινωνίας και συμμετοχής του ωφελούμενου, θα πρέπει η συγκεκριμένη ιδιαιτερότητα να ληφθεί σοβαρά υπόψη.
- Το 18,8% των Ωφελούμενων έχει ηλικία από 18-39 ετών. Θα πρέπει να καταγράφεται διακριτά η ηλικία 18-30 (NEETs).
- Σε όλες τις ηλικιακές ομάδες 18-64 έτη δεν καταγράφεται η κατάσταση απασχόλησης, οι συνθήκες στέγασης κ.λπ., αλλά καταγράφεται εντός του κοινωνικού ιστορικού.

Η κατάσταση των Ωφελούμενων ανά Δημοτικό διαμέρισμα/ δημοτική κοινότητα καταγράφεται συγκεντρωτικά με βάση τα σχετικά αιτήματα ως εξής (**Πίνακας 14**):

- Στο Δ.Δ. Α' καταγράφονται υψηλά ποσοστά χρόνιων νοσημάτων, ποσοστών αναπηρίας και ψυχικών νοσημάτων. Αντίστοιχα ποσοστά καταγράφονται και στο Δ.Δ. Ε'. Τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να αποδειχθούν στο πλαίσιο των κοινωνικών ερευνών που θα πρέπει να διεξαχθούν σε όλες τις οικογένειες, ή μέσω προσκόμισης των σχετικών ιατρικών εγγράφων (π.χ ιατρικές γνωματεύσεις, ΚΕΠΑ κ.ά).
- Με εξαίρεση το Δ.Δ. Γ', καταγράφονται συντριπτικά ποσοστά ανάγκης υποστήριξης επισιτισμού σε όλα τα υπόλοιπα Δ.Δ.
- Τα ποσοστά αυτά είναι «ομοιόμορφα» | κατανομημένα, όπως και η διαστρωμάτωση των εισοδημάτων ανά Δ.Δ. του Πίνακα 12 (0€ έως και 8.000,0 €) οικογενειακό εισόδημα.
- Σχετικά χαμηλά καταγράφονται αιτήματα για ψυχολογική υποστήριξη, για φάρμακα, για ραντεβού με κοινωνικό λειτουργό (ομοίως στα Δ.Δ. Α' και Ε').

Πίνακας 11: Κατανομές «Κατηγοριών Ευαλωτότητας» βάσει Αιτημάτων Υποστήριξης από ΚΟΔΕΠ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΑΣΤΕΓΟΣ	64
ΑΝΕΡΓΟΣ	766
ΑΠΟΡΟΣ	821
ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΟΣ	678
ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΣΧΩΝ	611
ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	145
ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	38
ΧΑΜΗΛΟΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	87
ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΘΕΙΣ/ΕΙΣΑ	4
ΕΠΙΒΙΩΣΑΣ/ΣΑ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ	12
ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΑΛΚΟΟΛ/ΤΟΞΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ Κ.Α.	6
ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ	26
ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ	331
ΑΙΤΩΝ ΑΣΥΛΟ-ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	2
ΥΠΗΚΟΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	-
ΘΥΜΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ	-
ΘΥΜΑ TRAFFICKING	-
Α.με.Α	77
L.G.B.T.Q.I	1
ΡΟΜΑ	31
ΑΛΛΟ	552

Πίνακας 12: Κατανομές Ωφελούμενων ΚΟΔΕΠ σε Ηλικιακές Ομάδες

Ηλικιακή ομάδα	Σύνολο ανά περίπτωση
0-17	451

18-39	333
40-64	659
65+	331
Γενικό Άθροισμα	1774

Πίνακας 13: Κατανομές Εισοδημάτων Ωφελούμενων ΚΟΔΕΠ ανά Δ.Δ. (κατά δήλωσή τους)

	A	B	Γ	Δ	Ε	Σύνολα
	350	192	32	241	357	1172
Ατομικό έως 4.917,00	187	110	16	127	151	591
Ατομικό 4.918,00 – 8.000,00	16	9	1	2	20	48
Σύνολα 0€-8000,0 €	203	119	17	129	171	639
% ανά Δ.Δ.	58,0%	62,0%	53,1%	53,5%	47,9%	54,5%

Πίνακας 14: Κατανομές Ωφελούμενων ΚΟΔΕΠ ανά Επίπεδο Εκπαίδευσης

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Σύνολο ανά περίπτωση
Αναλφάβητος	46
Πρωτοβάθμια	446
Δευτεροβάθμια	915
Τριτοβάθμια	165
Μεταπτυχιακό	2
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε/Δεν ανήκει σε κάποια απο τις παραπάνω κατηγορίες	200
Σύνολο	1774

Πίνακας 15: Κατανομές ευαλωτότητας και Αιτημάτων Υποστήριξης Ωφελούμενων ΚΟΔΕΠ ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΧΡΟΝΙΟ ΝΟΣΗΜΑ	ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	ΨΥΧΙΚΟ ΝΟΣΗΜΑ	ΜΕ ΟΦΕΙΛΕΣ
A	204	34	43	118
B	116	22	30	60
Γ	15	3	2	15
Δ	101	28	21	83
Ε	187	28	40	127
ΣΥΝΟΛΟ	623	115	136	403

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΧΡΟΝΙΟ ΝΟΣΗΜΑ	ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	ΨΥΧΙΚΟ ΝΟΣΗΜΑ	ΜΕ ΟΦΕΙΛΕΣ
A	32,74%	29,57%	31,62%	29,28%
B	18,62%	19,13%	22,06%	14,89%
Γ	2,41%	2,61%	1,47%	3,72%
Δ	16,21%	24,35%	15,44%	20,60%
E	30,02%	24,35%	29,41%	31,51%
ΣΥΝΟΛΟ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΙΔΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟ Υ	ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡ/ΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ	ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΜΕ ΨΥΧΟΛΟΓΟ	ΆΛΛΟ
A	480	24	3	19	196
B	248	9		7	153
Γ	48			1	28
Δ	397	12		11	168
E	483	16	2	22	161
ΣΥΝΟΛΟ	1656	61	5	60	706

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΙΔΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟ Υ	ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡ/ΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ	ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΜΕ ΨΥΧΟΛΟΓΟ	ΆΛΛΟ
A	28,99%	39,34%	60,00%	31,67%	27,76%
B	14,98%	14,75%	0,00%	11,67%	21,67%
Γ	2,90%	0,00%	0,00%	1,67%	3,97%
Δ	23,97%	19,67%	0,00%	18,33%	23,80%
E	29,17%	26,23%	40,00%	36,67%	22,80%
ΣΥΝΟΛΟ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00 %

2.6 Κριτήρια Σχεδιασμού Καινοτόμων Κοινωνικών Δράσεων μέσω της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus»

Από τις ενότητες που προηγήθηκαν, προκύπτουν τα ακόλουθα κριτήρια σχεδιασμού Καινοτόμων Κοινωνικών Δράσεων:

- Παρέμβαση στο Οικογενειακό Περιβάλλον: κοινωνικά ιστορικά, αξιολόγηση, ανάπτυξη Οικογενειακού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΟΣΚΕ) και Ατομικών Σχεδίων Κοινωνικής Ένταξης (ΑΣΚΕ). Οι κοινωνικές έρευνες αρχικά, θα διενεργούνται στο οικογενειακό περιβάλλον, ενώ θα πρέπει να ακολουθήσουν κοινωνικά ιστορικά σε ατομικό επίπεδο χωρίς την επήρεια τρίτων μελών της οικογένειας. Εκτιμάται ότι ο μεγάλος βαθμός δυσκολίας θα είναι η «συναίνεση» και ουσιαστική συμμετοχή των ωφελουμένων, λόγω του χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου ή άλλων ιδιαιτεροτήτων ή προβλημάτων.
- Αντιμετώπιση της φτώχειας και της ακραίας φτώχειας: Καταπολέμηση της διαγενεακής μεταφοράς των συνθηκών φτώχειας και των φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού.
- Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση σε δυσλειτουργικές οικογένειες και παιδιά. Απαιτείται προγραμματισμένη και συνεπής παρέμβαση. Για τα προβλήματα προσαρμογής στο σχολικό περιβάλλον, απαιτείται συνεργασία της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- Στήριξη της Κοινωνικοποίησης των Νέων (NEETs), Κοινωνική Επανένταξη και Προώθηση στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για «ολοκληρωμένη παρέμβαση», στην οποία εντάσσονται ομαδικές και δημιουργικές δραστηριότητες.
- Υποστήριξη των «ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου» και επιτήρηση της πανδημίας / αποφυγή διασποράς του covid-19 στο οικογενειακό περιβάλλον.
- Ειδική Παρέμβαση σε Περιθωριοποιημένες Ομάδες
- Street Work σε άστεγους - οροθετικούς και σε άλλες ομάδες ευαλωτότητας.

Οργάνωση και ανάδειξη της Κοινωνικής Καινοτομίας:

- ορισμός σε πιλοτικό επίπεδο «εξατομικευμένων χειριστών» υποθέσεων / περιστατικών ανά Οικογένεια (Personalized Social Inclusion Family Case-Handler / PSIFCH)
- συντονισμός με διάγνωση αναγκών, παραπομπές και παρεμβάσεις προς τους ωφελούμενους από λοιπούς Φορείς και Δομές
- Εργαλεία και Ανάπτυξη Ικανοτήτων των Στελεχών Πεδίου
- Διασφάλιση Προσωπικών Δεδομένων και Τήρηση επιστημονικού απορρήτου σε δι-επιστημονικές προσεγγίσεις
- Ενδυνάμωση της Γειτονιάς – «Τοπικά Δίκτυα Ενίσχυσης της Κοινωνικής Συλλογικότητας και Ανθεκτικότητας»

Τα παραπάνω κριτήρια, για να προσδιορισθούν ως δράσεις κοινωνικής καινοτομίας θα πρέπει να εφαρμοσθούν συλλογικά, συνολικά και με συνέπεια, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης.

Λόγω του μικρού αριθμού επιστημονικών στελεχών πεδίου από την ΚΟΔΕΠ, προτείνεται οι παρεμβάσεις να είναι συγκεκριμένες και στοχευμένες (συνδυασμός ομάδων-στόχου ανά Δ.Δ.). Εξάλλου, η κοινωνική καινοτομία, όπως έχει αναδειχθεί, εφαρμόζεται πειραματικά και πιλοτικά.

Η αναγκαία συνθήκη για τη δρομολόγηση Καινοτόμων Κοινωνικών Δράσεων, αφορά στην οργάνωση, ανάδειξη της Κοινωνικής Καινοτομίας και στην σταδιακή εμβάθυνση των

παρεμβάσεων πεδίου, με γνώμονα την πολυεπιστημονική εμπλοκή και υποστήριξη των ωφελουμένων, την ανάπτυξη κοινών εργαλείων, τη συνδιαχείριση υποθέσεων/περιστατικών από τους διαφορετικούς επιστήμονες (της ΚΟΔΕΠ ή/και την κινητοποίηση στελεχών άλλων Δομών τρίτων φορέων), ιδίως κατά τις λειτουργίες αξιολόγησης σε περιστατικά, τις ανάγκες αξιοποίησης μεθόδων και εργαλείων, της ανταλλαγής απόψεων, την ανάγκη αντιμετώπισης ειδικών αναγκών κ.λπ.

2.7 Άξονες Παρέμβασης ανά «Ομάδα Ευαλωτότητας»

Με βάση τους στόχους της Πράξης, το Δίκτυο των Κοινωνικών Δομών του Δήμου Πειραιά θα πρέπει σταδιακά να στηρίζεται και να αξιοποιεί την Κοινωνική καινοτομία.

Μέσα από τη «κοινωνική καινοτομία» στοιχειοθετούνται και διαχέονται -ανάμεσα και σε άλλες-, δράσεις μάθησης και ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με την ενδυνάμωση σε τομείς πολιτικής που σχετίζονται με τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων και των φτωχών νοικοκυριών, η «ολοκλήρωση» της ενδυνάμωσης σε μέσα και εργαλεία ενίσχυσης των Ωφελούμενων με τη συνδρομή της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και η ενίσχυση των ικανοτήτων των στελεχών και των εθελοντών των συμμετεχόντων φορέων σε σχέση με την υποστήριξη των διαδικασιών της ενδυνάμωσης⁶.

Η ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση αποσκοπεί στην προετοιμασία Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ), προκειμένου να προετοιμασθούν πλήρως για την επαγγελματική τους αποκατάσταση μέσω των υπηρεσιών προώθησης στην απασχόληση. Οι στόχοι της συμβουλευτικής ενδυνάμωσης περιλαμβάνουν⁷:

- αποτελεσματική προώθηση στην απασχόληση των ατόμων των ευπαθών κοινωνικών ομάδων,
- βελτίωση των όρων σύζευξης της προσφοράς και ζήτησης,
- ανάπτυξη και διασφάλιση της διεισδυτικότητας στην αγορά εργασίας
- άρση των παραγόντων κοινωνικού αποκλεισμού.

Στους επιμέρους στόχους της ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης και εμπύχωσης συγκαταλέγονται:

- η καλλιέργεια και ανάπτυξη των κοινωνικών και γενικών εργασιακών δεξιοτήτων των Ωφελούμενων ατόμων,
- η ενδυνάμωση και στήριξη για τη ψυχοκοινωνική τους ένταξη,
- η σταδιακή προετοιμασία για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας,
- η διαμόρφωση συνθηκών και όρων δημιουργίας ικανοτήτων επιχειρηματικότητας.

Στο πλαίσιο της ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης, η Συμβουλευτική έχει ως στόχο την υποστήριξη του ατόμου/συμβουλευόμενου (ωφελούμενου) για την επίτευξη ενός επιπέδου αυτονομίας και μεγαλύτερης αυτογνωσίας, ώστε να επιτευχθεί η εκούσια εποικοδομητική αλλαγή της προσωπικότητάς τους. Πρόκειται δηλαδή για την εκούσια αλλαγή τρόπου σκέψης

⁶ Conceptualising empowerment and the implications for pro poor growth - DAC Poverty Network, 2008

⁷ Εκπόνηση Εκπαιδευτικού Υλικού για τους συμβούλους των Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης των Κοιν.Σ.Επ., ΤΕΙ Αθήνας, 2015

και συνολική αναδόμηση των εσωτερικών νοηματικών και συναισθηματικών σχημάτων με στόχο την καλύτερευση της ζωής του ωφελούμενου.

Η στήριξη αφορά στην ανάδειξη των ατομικών ικανοτήτων και τη θετική αντιμετώπιση των αντίξων συνθηκών και προβλημάτων που καλούνται να αντιμετωπίσουν ομάδες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού. Σε μία διαδικασία «κατανόησης» αναπτύσσεται κλίμα ασφάλειας για τον ωφελούμενο προκειμένου να διερευνήσει τόσο τα συναισθήματά του όσο και να βοηθηθεί στην ανάπτυξή του. Ο σεβασμός προς τον ωφελούμενο είναι σημαντικός και πρέπει να υφίσταται, ανεξαρτήτως χρώματος, φυλής, κουλτούρας, θρησκείας ή κοινωνικής τάξης.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής καινοτομίας, μεταξύ άλλων, «αναγνωρίζονται» οι στενές σχέσεις μεταξύ της συμμετοχής των γονέων στην αγορά εργασίας και των συνθηκών διαβίωσης των παιδιών και, σύμφωνα αφενός με τις αρχές που περιέχονται στη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την ενεργητική ένταξη⁸ και, αφετέρου, με τους στόχους της Βαρκελώνης⁹, να λαμβάνονται όλα τα δυνατά μέτρα για την υποστήριξη της συμμετοχής των γονέων στην αγορά εργασίας, ιδίως για όσους απέχουν από την αγορά εργασίας ή ανήκουν σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο κίνδυνο.

Μέσω της ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης επιδιώκεται η ανάδειξη του προσωπικού δυναμισμού του ατόμου και η ανάπτυξη δεξιοτήτων προσαρμοστικότητας στο περιβάλλον του. Το άτομο στο χώρο εργασίας του αναπτύσσει ορισμένα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, όπως η αυτοπεποίθηση και αυτογνωσία για να υπερβαίνει τυχόν εμπόδια κατά την εκπλήρωση των στόχων του και για να παράγει ικανοποιητικό έργο. Έτσι κατανοεί καλύτερα τη συμπεριφορά του, όπως και την συμπεριφορά των άλλων στις εργασιακές τους σχέσεις.

Η «αναγνώριση» αυτή εφαρμόζεται μέσα από συνεκτικές παρεμβάσεις ενδυνάμωσης των Ωφελούμενων, είτε αποτελούν μέλη οικογενειών είτε μεμονωμένα άτομα, υπό την προϋπόθεση ότι εμφανίζουν χαρακτηριστικά των επιμέρους κατηγοριών των «ευπαθών ομάδων». Λόγω της αυξημένης συμμετοχής παιδιών στις ευπαθείς ομάδες, θα παρακολουθούνται διακριτά οι παρεμβάσεις που αφορούν τα παιδιά, ικανοποιώντας την αρχή της διάχυσης της διάστασης του παιδιού (child mainstreaming)¹⁰ και βάσει πραγματοποιείται βάσει του Child Protection Policy/Eurochild.

2.8 Εργαλείο «Αποτίμησης της Απόδοσης» - Μεθοδολογική Προσέγγιση

Η «απόδοση» μιας νεωτεριστικής μεθοδολογίας, ιδίως στο πεδίο της κοινωνικής καινοτομίας, στοιχειοθετείται από μια εμπειριστατωμένη ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, προσδιορίζεται με βάση συγκεκριμένους στόχους, και μετριέται από «Κρίσιμους Δείκτες Επιτυχίας» (ΚΔΕ/KPIs).

Η εισαγωγή νέων μεθόδων προαπαιτεί σταδιακή εφαρμογή, με υποστήριξη της «αποδοχής» του περιεχομένου και των εργαλείων της από τους αρμόδιους «λειτουργούς» αυτής (λ.χ. Στελέχη πεδίου των Κοινωνικών Δομών), ανάπτυξη συνεργασίας για την πιλοτική εφαρμογή

⁸ Σύσταση 2008/867/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2008, σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας (2008/867/ΕΚ).

⁹ Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, 15-16 Μαρτίου 2002, έγγραφο SN 100/1/02 REV 1.

¹⁰ Committee on the Rights of the Child (2012). Concluding observations: Greece. CRC/C/GRC/CO/2-3, 2012.

(testing) των εργαλείων και μεθόδων, τη διατύπωση και ενσωμάτωση προτάσεων αλλαγών, προσαρμογών και εμπλουτισμού της, την ενσωμάτωση διαδικασιών συνεχούς βελτίωσης και την μέτρηση των αποτελεσμάτων της.

Κυρίαρχα στοιχεία της όλης διαδικασίας αποτελούν η διαχείριση και αξιοποίηση των ευαίσθητων δεδομένων των ευπαθών ομάδων, η διατύπωση αξιολόγησης αναγκών και η εφαρμογή πλάνου αντιμετώπισης και, κυρίως, ο «διαμοιρασμός» της κρίσης ενός στελέχους πεδίου με το επόμενο, η ανάδραση της πληροφορίας και η επιστημονική αξιοποίηση των πληροφοριών για τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στους ωφελούμενους.

Οι διεργασίες αυτές, που απηχούν τη συνθετότητα της κοινωνικής ένταξης, εμπλέκουν διαφορετικούς επιστήμονες σε μια αλληλουχία δράσεων συμβουλευτικής διαφορετικής μορφής και περιεχομένου.

Συνακόλουθα, αναδεικνύεται η ανάγκη επιστημονικούς συντονισμού και «μοναδιαίας» (αποκλειστικής) παρακολούθησης της πορείας της κοινωνικής ένταξης από ένα επιστημονικό στέλεχος πεδίου. Η «ανάθεση» τέτοιων λειτουργιών σε «εξατομικευμένους χειριστές παρακολούθησης της Κοινωνικής Ένταξης» (**Social Inclusion Personalized Case-Handlers / SIPCH**), όπως αποτυπώθηκε και στην Ενότητα 2.2 ανωτέρω, αποτελεί μια προηγμένη μορφή ολοκληρωμένης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και αποτελεί σημείο εκκίνησης πολιτικών κοινωνικής καινοτομίας, οδηγεί δε σταδιακά στη δημιουργία «Κοινωνικών Οικονομιών Κλίμακας».

Για παράδειγμα, για τον χειρισμό μιας περίπτωσης ενός χρήστη που αντιμετωπίζει πολύπλοκες και μακροπρόθεσμες ανάγκες, θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια διεπιστημονική ομάδα, ένα μέλος της οποίας θα μπορούσε να λειτουργήσει ως διαχειριστής της περίπτωσης και ο οποίος να συντονίζει όλες τις υπηρεσίες γύρω από τον χρήστη, με πεδίο αναφοράς στο οικογενειακό του περιβάλλον και πεδίο εφαρμογής, το κοινωνικό του περιβάλλον, το οποίο εάν είναι χαμηλής θα πρέπει «να δημιουργηθεί» μέσω συνοδευτικών δράσεων.

Το πρόβλημα λοιπόν δεν αφορά στις Ομάδες-Στόχου, αλλά στα στελέχη πεδίου τα οποία θα «πεισθούν» πιλοτικά να υιοθετήσουν τέτοιες διαδικασίες και να αναλάβουν αυτό το ρόλο.

Η δημιουργία των «Κοινωνικών Οικονομιών Κλίμακας» πρακτικά απορρέει από τις λειτουργίες του Υποέργου 1 της Πράξης, στηρίζεται δε στην ανάπτυξη των κατάλληλων συνεργασιών και στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων σε δύο επίπεδα:

- στο επίπεδο των Υπηρεσιών και των εποπτευόμενων Φορέων του Δήμου Πειραιά, από τους οποίους θα προέλθει η πρώτη «ομάδα» Εξατομικευμένων Χειριστών Παρακολούθησης της Κοινωνικής Ένταξης (SIPCH)
- στο επίπεδο της συνεργασία με τρίτους τοπικούς κοινωνικούς φορείς και κοινωνικά δίκτυα, με στόχο τόσο τον συστημικό εμπλουτισμό των υπηρεσιών παραπομπής, ιδίως σε ειδικές (Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση) ή συνοδευτικές δράσεις (λ.χ. αθλητικές, δημιουργικές και πολιτιστικές δραστηριότητες παιδιών και νέων).

Οι «Κοινωνικές Οικονομίες Κλίμακας» θα προέλθουν σταδιακά από

- την αξιοποίηση των καλών πρακτικών που θα προέλθουν υλοποίηση εστιασμένων κοινών δράσεων σε συγκεκριμένες «Ομάδες Στόχου»,
- τη δικτύωση των Στελεχών Πεδίου των Κοινωνικών Δομών,
- τη διάδοση και εφαρμογή κοινών εργαλείων,

- την αποτίμηση της εφαρμογής των κοινών εργαλείων, πρακτικών και συνεργασιών
- τη διαμόρφωση πλαισίου συνεχούς βελτίωσης των εφαρμοζόμενων δράσεων, με τελικό στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της βιωσιμότητας της Κοινωνικής Ένταξης.

Η «αποδοτικότητα» μπορεί να στοχοθετηθεί σε επίπεδο ταυτοποίησης των αναγκών ωφελούμενου σε σχέση με χαρακτηριστικά σε επίπεδο οικογένειας και σε ατομικό επίπεδο (βλ. Σχήμα 1) και, στην συνέχεια, με την κωδικοποίηση / ιεράρχηση των «λειτουργικών χαρακτηριστικών» του Πίνακα 1, τα οποία βεβαίως μπορούν να εμπλουτίζονται, ανάλογα με την πρόοδο και την εμπάθυνση των διεργασιών της κοινωνικής ένταξης.

Επισημαίνεται ότι η διάγνωση των αναγκών των Ωφελούμενων δεν γίνεται στο πλαίσιο της παρούσας Πράξης, αλλά στο πλαίσιο της λειτουργίας των Κοινωνικών Δομών του Δήμου Πειραιά. Κεντρικό πυρήνα αυτής της διεργασίας, αποτελεί το «Κέντρο Κοινότητας» (Κ.Κ.), το οποίο έχει την σχετική ευθύνη.

Η εξυπηρέτηση / παρακολούθηση των ωφελούμενων επιτυγχάνεται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής που διαθέτουν τα Κ.Κ., το οποίο μπορεί να διασυνδέεται με τα αντίστοιχα συστήματα συνεργαζόμενων φορέων και υπηρεσιών που εφαρμόζουν προγράμματα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (άρθρο 3, παραγρ. 3 της ΚΥΑ με αριθμ. Δ23/ΟΙΚ. 14435-1135/29-3-2016 για τον «Καθορισμό ελάχιστων προδιαγραφών λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας»).

Έτσι, το «πληροφοριακό εργαλείο» που προβλέπεται να αναπτυχθεί στο πλαίσιο της Πράξης, θα πρέπει να διαλειτουργεί με το Σύστημα των Κ.Κ. και στο οποίο θα έχουν πρόσβαση τα στελέχη των ΚΚ και τα στελέχη πεδίου άλλων Κοινωνικών Δομών

Ο συντονισμός και η διεκπεραίωση των παραπομπών που προβλέπονται στην παρούσα στις αντίστοιχες Δομές ή Υπηρεσίες θα γίνεται μέσω της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΔΔΥΚΥ) του Δήμου Πειραιά, με τη συνεργασία του Κ.Κ. Η ΔΔΥΚΥ θα διερευνά και θα συντονίζει τις ανάγκες από τις υπόλοιπες Κοινωνικές Υπηρεσίες, Δομές και παροχές του Δήμου προς τις ευπαθείς ομάδες.

3 Ενδεικτικό Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

Στο τμήμα αυτό του Π.1. θα περιγράφονται οι προτεινόμενες κοινωνικές παρεμβάσεις με γεωγραφική διασπορά ανά δημοτικό διαμέρισμα του Πειραιά. Για παράδειγμα στα ασθενέστερα δημοτικά διαμερίσματα, όπως το 4ο και το 5ο, οι παρεμβάσεις αυτές ίσως να εμπεριέχουν δράσεις οικονομικής ενίσχυσης των ωφελούμενων ή κοινωνικής ενσωμάτωσης στον δημοτικό ιστό, σε μεγαλύτερη ποσοστό από ότι στα άλλα δημοτικά διαμερίσματα. Με την ίδια λογική, σε δημοτικά διαμερίσματα όπως το 2ο και το 3ο, ενδέχεται να περιλαμβάνονται κοινωνικές παρεμβάσεις περισσότερο στοχευμένες στην κοινωνική οικονομία και την ενίσχυση του επιχειρηματικού κλάδου, ο οποίος και έχει πληγεί σημαντικά τα τελευταία έτη, και κατάληξε να είναι εντελώς ασφυκτικός εν μέσω της πανδημίας. Θα ληφθούν υπόψη όλα τα οικονομικά, κοινωνικά και λοιπά κριτήρια, τα οποία είναι απαραίτητα για το σχεδιασμό του μοντέλου των δράσεων κοινωνικής καινοτομίας με την ανάπτυξη ενός εργαλείου σχεδιασμού και επιλογής δράσεων ανά δημοτικό διαμέρισμα και ευάλωτη κοινωνικά ομάδα.

3.1 Χαρακτηριστικά και Κοινωνικές Παρεμβάσεις ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

Οι παρεμβάσεις Κοινωνικής Καινοτομίας θα εφαρμοσθούν με βάση τις κατηγορίες ευαλωτότητας των ευπαθών ομάδων στα επιμέρους Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου Πειραιά, ήτοι:

- 1^ο Δ.Δ.: Πειραιϊκή Χερσόνησος
- 2^ο Δ.Δ.: Κέντρο Πειραιά-Καστέλα
- 3^ο Δ.Δ.: Νέο Φάληρο
- 4^ο Δ.Δ.: Καμίνια-Παλαιά Κοκκινιά)
- 5^ο Δ.Δ.: Ταμπούρια

Η «Δημοτική Ενότητα» δεν απηχεί μόνο τον συνήθη «διοικητικό χαρακτήρα», αλλά συνδέεται με ιστορικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στο Δήμο Πειραιά. Για το λόγο αυτό, θα χρησιμοποιηθεί ως «βάση» του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε επίπεδο αναφοράς χαμηλότερο του Δήμου.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 8, ο Δήμος Πειραιά είχε το 2011 πληθυσμό της τάξης των 163.688 κατοίκων, σε συνέχεια μιας συνεχούς και σταθερής μείωσης τα τελευταία 30 χρόνια. Οι μεγαλύτερες μειώσεις πληθυσμού σημειώνονται τη 10ετία του 2000 και είναι διπλάσιες από τις αντίστοιχες του συνόλου της Π.Ε.

Οι αρνητικές μεταβολές κατά την προηγούμενη 10ετία (1991-2001) ήταν στοχευμένες στην Καστέλα και στο κέντρο του Πειραιά και στα Καμίνια –Κοκκινιά. Η Πειραιϊκή Χερσόνησος εμφάνισε μία σταθερότητα, ενώ το Νέο Φάληρο μία μεγάλη αύξηση. Αυτό μεταφράστηκε εντέλει σε μια μικρή σχετικά μείωση του πληθυσμού, της τάξης του 2,9%.

Κατά τη 10ετία 2001-2011 η Πειραιϊκή Χερσόνησος, το κέντρο του Πειραιά, η Καστέλα και το Νέο Φάληρο εμφάνισαν σημαντικές μειώσεις, έναντι των «πιο υποβαθμισμένων» περιοχών της Πόλης. Γενικά, τα τελευταία 30 χρόνια ο πληθυσμός του Δήμου Πειραιά μειώθηκε κατά 23.711 άτομα. Το 92,5% αυτής της μείωσης εντοπίζεται σε τρεις Δημοτικές Ενότητες:

- στη 2^η Δ.Ε. (Κέντρο Πειραιά-Καστέλα) κατά 52,1%,
- στην 1^η Δ.Ε. (Πειραιϊκή Χερσόνησος) κατά 18,1% και,

- στην 5^η Δ.Ε. (Ταμπούρια)) κατά 22,3%.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 16), οι μειώσεις αυτές επιβάρυναν την αναλογία των κοινωνικών βαρών και αύξησαν σημαντικά το δείκτη γήρανσης του πληθυσμού της Πόλης. Αυτό σημαίνει ότι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού που «μετακινήθηκε» από την Πόλη του Πειραιά ήσαν νέοι, με αποτέλεσμα την συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού της Πόλης.

Η μέση ηλικία των μόνιμων κατοίκων του Δήμου προσδιορίζεται σε 42,5 έτη, καθώς οι ηλικιακές ομάδες μεταξύ 30-39 και 40-49 ετών αποτελούν την πλειοψηφία των ατόμων που ζουν μόνιμα στον Πειραιά. Ωστόσο ιδιαίτερα υψηλός είναι ο αριθμός των ατόμων άνω των 70 ετών (23.062 άτομα), που αποτελούν την τρίτη κατά σειρά πολυπληθέστερη ηλικιακή ομάδα, υψηλό ποσοστό των οποίων είναι γυναίκες.

Οι συγκεκριμένες πληθυσμιακές ανακατατάξεις έχουν διαμορφώσει τη δομή της τοπικής κοινωνίας σε δυσμενείς όρους σε σχέση με την Π.Ε., την Περιφέρεια και την Χώρα (Πίνακες 10 και 11). Στο Δήμο Πειραιά τα «νοικοκυριά» με ένα Μέλος αγγίζουν το 30% του συνόλου των νοικοκυριών, ενώ από την άλλη πλευρά, είναι σχετικά υψηλός ο αριθμός των νοικοκυριών με 4 μέλη και άνω.

Από την άλλη πλευρά, το 40% περίπου του πληθυσμού είναι άγαμοι, το 47% έγγαμοι, ενώ ένα υψηλό ποσοστό (13%) είναι διαζευγμένοι.

Πίνακας 16: Πληθυσμιακή Εξέλιξη στο Δήμο Πειραιά 1991-2011

	1991	2001	2011	Μεταβολές	
				1991-2001	2001-2011
Σύνολο Χώρας	10.223.392	10.934.097	10.816.286	7,0%	-1,1%
Περιφέρεια Αττικής	3.594.817	3.894.573	3.828.434	8,3%	-1,7%
Π.Ε. Πειραιά και Νήσων	530.180	553.450	523.648	4,4%	-5,4%
Δήμος Πειραιά	187.399	181.933	163.688	-2,9%	-10,0%
A Πειραιϊκή Χερσόνησος	54.428	54.665	50.135	0,4%	-8,3%
B Κέντρο Πειραιά-Καστέλα	39.996	32.200	27.652	-19,5%	-14,1%
Γ Νέο Φάληρο	11.612	15.946	15.066	37,3%	-5,5%
Δ Καμίνια-Παλαιά Κοκκινιά)	30.807	28.369	29.506	-7,9%	4,0%
E Ταμπούρια-Αγία Σοφία	45.828	40.359	40.543	-11,9%	0,5%
Δήμος Πειραιώς-(Υπόλοιπα)	-	-	786	-	-

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ (Μόνιμος Πληθυσμός, αναθ. 2014), Πιλοτικό Σχέδιο Αστικής Αναζωογόνησης του Δήμου Πειραιά με αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ, 2015

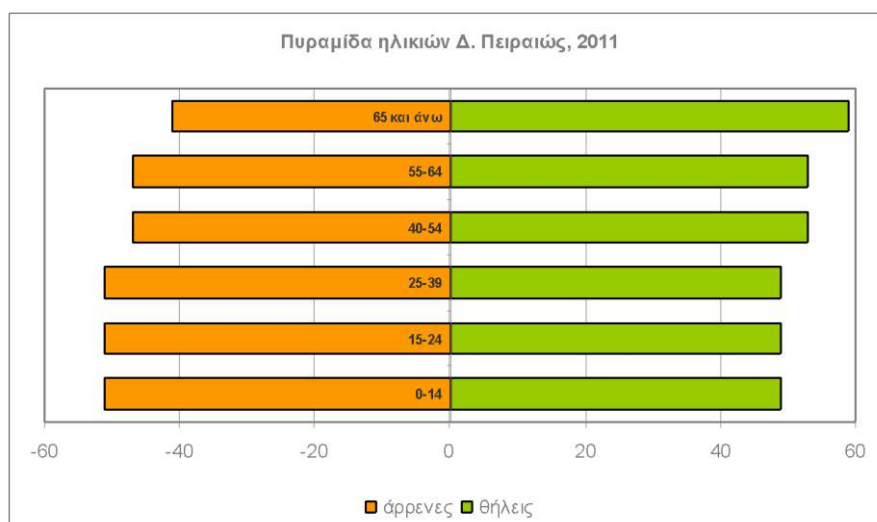

Πίνακας 17: Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πειραιά (2011)

ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ, 2011	Σύνολο	Άρρενες	%	Γυναίκες	%
		163.688	78.200	47,8%	85.488
0-14	20.549	10.493	51,1%	10.056	48,9%
15-24	17.054	8.756	51,3%	8.298	48,7%
25-39	38.793	19.741	50,9%	19.052	49,1%
40-54	35.513	16.827	47,4%	18.686	52,6%
55-64	20.723	9.711	46,9%	11.012	53,1%
65 και άνω	31.056	12.672	40,8%	18.384	59,2%
Αναλογία Κοινωνικών Βαρών (συμμετοχή Ηλικιών 15-64 στον συνολικό Πληθυσμό)	112.083	55.035		57.048	
	68,47%		70,4%		66,73%
Δείκτης Γήρανσης (65+/0-14)	1,5		1,2		1,8

Πηγή: Πιλοτικό Σχέδιο Αστικής Αναζωογόνησης του Δήμου Πειραιά με αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ, 2015

Σχήμα 2: Απεικόνιση της Πυραμίδας των Ηλικιών στην Πόλη του Πειραιά (2011)

Πίνακας 18: Αποτύπωση της Οικογενειακής Κατάστασης στο Δήμο Πειραιά (2011). Σύγκριση σε επίπεδο Περιφέρειας και χώρας.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΦΥΛΩΝ, 2011						
	Σύνολο	Άγαμοι	%	Έγγαμοι	%	Χήροι ή Διαζευγμένοι	%
ΧΩΡΑ	10.816.286	4.227.476	39,08%	5.436.265	50,26%	1.152.545	10,66%
ΠΕΡ. ΑΤΤΙΚΗΣ	3.828.434	1.563.975	40,85%	1.834.235	47,91%	430.224	11,24%
ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΩΣ & ΝΗΣΩΝ	523.648	203.796	38,92%	255.772	48,84%	64.080	12,24%
Δ. ΠΕΙΡΑΙΑ	163.688	65.421	39,97%	76.650	46,83%	21.617	13,21%

Πηγή:)Πιλοτικό Σχέδιο Αστικής Αναζωογόνησης του Δήμου Πειραιά με αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ, 2015

Πίνακας 19: Χαρακτηριστικά των Νοικοκυριών στο Δήμο Πειραιά (2011). Σύγκριση σε επίπεδο Περιφέρειας και χώρας.

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΜΕΓΕΘΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΚΑΤΑ ΑΡΙΘΜΟ ΜΕΛΩΝ, 2011							
	Νοικοκυριά	Μέλη	1	%	2	%	3	%	4+	%
ΧΩΡΑ	4.134.540	10.563.717	1.061.547	25,68%	1.218.466	29,47%	817.921	19,78%	1.036.606	25,1%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1.512.097	3.738.140	416.608	27,5%	431.634	28,55%	313.091	20,71%	350.764	23,2%
ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ & ΝΗΣΩΝ	205.504	512.277	53.575	26,1%	59.652	29,03%	44.423	21,62%	47.854	23,3%
Δ. ΠΕΙΡΑΙΑ	67.767	160.600	20.342	30,0%	19.493	28,76%	14.213	20,97%	13.719	20,2%

Πηγή: Πιλοτικό Σχέδιο Αστικής Αναζωογόνησης του Δήμου Πειραιά με αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ, 2015

Η πληθυσμιακή κατανομή, η κοινωνική και εισοδηματική διάρθρωση συνδέεται με την ποιότητα ζωής των κατοίκων ανάλογα με τις καταγεγραμμένες αστικές λειτουργίες στην Πόλη του Πειραιά. Στον Πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 20) φαίνεται η συγκριτική ανάλυση βασικών κοινωνικών χαρακτηριστικών ανάμεσα στα Δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Πειραιά.

Η αύξηση των μακροχρόνια ανέργων και της ανεργίας των νέων στον Πειραιά υποδηλώνει την «παγίδευση» των νοικοκυριών σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Καταγράφεται αποθάρρυνση από την αποτυχία εύρεσης εργασίας και διακοπή της αναζήτησης (ICAP, 2012).

Στο Δήμο Πειραιά καταγράφεται υψηλό ποσοστό έγγαμων με ελαφρά υπεροχή των ανδρών (48,9% έναντι του 44,5% των γυναικών), αναλογία που κινείται στα επίπεδα της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και της Αττικής. Ταυτόχρονα, οι μονογονεϊκές οικογένειες ανέρχονται 7.459 (4,5% επί του πληθυσμού), με σαφή υπεροχή των οικογενειών με αρχηγούς γυναίκες (5,63%). Σημειώνεται ότι η μονογονεϊκότητα αποτελεί κρίσιμο πτωχογόνο παράγοντα.

Όσον αφορά στα οικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού, προκύπτει πως το μέσο εισόδημα του πληθυσμού του Δήμου Πειραιά, σύμφωνα με τα στοιχεία της Γ.Γ.Π.Σ., προσεγγίζει το μέσο εθνικό όρο (είναι ελαφρώς χαμηλότερο), ενώ στο βόρειο τμήμα του Δήμου, στην 4η και 5η Δημοτική Ενότητα παρατηρούνται χαμηλότερα εισοδήματα ενώ στο κέντρο (2η Δημοτική Ενότητα) παρατηρούνται τα υψηλότερα. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από τις φορολογικές δηλώσεις του πληθυσμού του Πειραιά, το μέσο εισόδημα στο Δήμο Πειραιά κυμαίνεται το 2012 από 15.352,10 € στα Καμίνια, έως 23.155,17 € στο Πασαλιμάνι / Τερψιθέα. Τα μεγέθη αυτά είναι μειωμένα κατά 6,9% ως προς το ελάχιστο και κατά 11,8% ως προς το μέγιστο σε σχέση με το 2011 και κατά 13,7% ως προς το ελάχιστο και κατά 11,9% (δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά το διάστημα 2010-2011) ως προς το μέγιστο. Το εύρος των δηλωθέντων εισοδημάτων δεν είναι μεγάλο αφού το ελάχιστο προσεγγίζει το 66,5% του μέγιστου. Επίσης προκύπτει πως οι πιο υποβαθμισμένες εισοδηματικά περιοχές στην 4η και 5η Δημοτική Ενότητα, τα Καμίνια, η Παλιά Κοκκινιά και τα Ταμπούρια, δηλαδή περιοχές του Δήμου πάνω από τον άξονα της παλιάς σιδηροδρομικής γραμμής.

Παράλληλα, παρατηρούνται υψηλές συγκεντρώσεις συνταξιούχων και μισθωτών, οι οποίες κυμαίνονται στο 61%-73% του συνόλου των νοικοκυριών της πόλης. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιτηδευματίες αποτελούν χαμηλά σχετικά ποσοστά των νοικοκυριών (13,7%-14,4%), με εξαίρεση την περιοχή του Κέντρου και της Καστέλας (22,5%). Η κατανομή των Συνταξιούχων στις επιμέρους συνοικίες της πόλης είναι ομαλή, με σαφώς μικρότερη τάση στο Πασαλιμάνι.

Αντίστοιχα, στο Πασαλιμάνι εμφανίζεται σαφώς υψηλότερη χωροθέτηση των ελεύθερων επαγγελματιών, ενώ οι λοιποί επιτηδευματίες εντοπίζονται στο Κέντρο, στο Πασαλιμάνι και στον Άγιο Διονύση. Γενικά στον Πειραιά υπάρχει ένα μεγάλο πλήθος νοικοκυριών που ήταν παραδοσιακά ναυτικοί και σήμερα είναι κυρίως συνταξιούχοι. Χαρακτηριστικό είναι επίσης πως το 70% του πληθυσμού είναι μισθωτοί και συνταξιούχοι ενώ το 14% ελεύθεροι επαγγελματίες/επιτηδευματίες. Ο μεγάλος αριθμός συνταξιούχων είναι ενδεικτικός του φαινομένου της γήρανσης του πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου και των αναγκών του πληθυσμού σε κοινωνικές υποδομές φροντίδας.

Μέσω της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας, αντιμετωπίζεται αποφασιστικά η «διαδρομή» της κοινωνικής ένταξης και η προώθηση στην αγορά εργασίας, εκείνων που βρίσκονται σε εργασιακή ηλικία, ιδίως των νέων. Ταυτόχρονα, το μεγάλο ποσοστό των ηλικιωμένων (συνταξιούχοι, εκ των οποίων υψηλό ποσοστό ανασφάλιστοι), αντιμετωπίζεται με την ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και παροχής ενός πλέγματος συναφών κοινωνικών υπηρεσιών, με ταυτόχρονη συμπλήρωση και πύκνωση των κοινωνικών Δομών εκεί που σήμερα εντοπίζονται «θύλακες» ή ελλείψεις, όπως αναλύθηκε στις προηγούμενες παραγράφους (Καλλιόπολη, Αγ. Σοφιά, Ταμπούρια, Λεύκα, Αγ. Βασίλης, Πηγάδα, οι παρυφές του Προφήτη Ηλία προς την Ευαγγελίστρια, τα Καμίνια κ.λπ.).

Εν κατακλείδι, μέσω αυτών των παρεμβάσεων επιδιώκεται η εξάλειψη των θυλάκων «σύνθετης» φτώχειας, οπότε μειώνεται η επίπτωση στην περαιτέρω ανάπτυξη της «πολικότητας» του Πειραιά και διευκολύνουν / μεγιστοποιούν την ανάδειξη του μητροπολιτικού ρόλου της Αθήνας-Πειραιά, μέσω:

- της συμπλήρωσης και βελτίωσης των Κοινωνικών Υποδομών που Προάγουν την Κοινωνική Ένταξη και διευκολύνουν την Κοινωνική Καινοτομία
- της ενίσχυσης της πρόσβασης στην Απασχόληση και στην Επιχειρηματικότητα των Ευπαθών Ομάδων μέσω Νέων Μηχανισμών και Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων
- της βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής και Ενίσχυση της Κοινωνικοποίησης Ευάλωτων Ομάδων του Τοπικού Πληθυσμού
- της προώθησης της Κοινωνικής Ένταξης των Ευπαθών Ομάδων με Ολοκληρωμένες Δομές, Δίκτυα και Δράσεις κοινωνικοποίησης, δημιουργικής απασχόλησης κ.λπ., σε συνδυασμό με την εισαγωγή εργαλείων Κοινωνικής Καινοτομίας
- της ενίσχυσης των Εκπαιδευτικών Υποδομών που Συμβάλλουν στη Δια Βίου Μάθηση και μειώνουν τις επιπτώσεις από την «παγίδευση» των φτωχών οικογενειών σε καθεστώς φτώχειας και κοινωνικής απομόνωσης.

Την παραπάνω ανάλυση, συμπληρώνουν ποσοτικά και ποιοτικά σχόλια και συμπεράσματα ανά Δ.Ε.

Ειδικότερα:

1. Α' Δημοτική Ενότητα: Πειραιϊκή χερσόνησος

Χαρακτηρίζεται από τη χωροθέτηση διοικητικών υπηρεσιών, την συγκέντρωση επιχειρηματικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, έντονες κυκλοφοριακές ροές, κυρίως μη-διαμπερείς και υψηλό ποσοστό γενικής κατοικίας.

Η συγκεκριμένη Δ.Ε. προσελκύει ροές επισκεπτών για χρήση της λιμενικής ζώνης του εμπορικού λιμένα, εργασία, αναψυχή και πολιτισμό, πρόσβαση σε νοσοκομειακές μονάδες, εκπαίδευση κ.λπ.

Στερείται χώρων περιπάτου και άθλησης, αν και διαθέτει εκτεταμένη παραλιακή ζώνη. Οι χώροι πρασίνου είναι περιορισμένοι (το ποσοστό που καταλαμβάνουν το πράσινο και οι πλατείες είναι πολύ μικρό λόγω της υψηλής δόμησης της περιοχής).

Η Α' Δ.Ε. διαμορφώνεται από τις ακόλουθες μεγάλες χωρικές ενότητες:

- την νότια «Λιμενική ζώνη» (του λιμένα Κρουαζιέρας), με τις μεγάλες ενότητες γραφείων - υπηρεσιών, το Μέγαρο ΟΛΠ και τον Εκθεσιακό Κέντρο ΟΛΠ
- τη ζώνη κατοικίας, με ιδιαίτερα πυκνοδομημένη την Καλλίπολη, το Χατζηκυριάκειο, την Φρεαττύδα και την Τερψιθέα, με αντίστοιχα «τοπικά κέντρα».
- την παραλιακή ζώνη αναψυχής από το Παλατάκι και τη Σχολή Δοκίμων, κατά μήκος των ακτών της Πειραιϊκής και της Φρεαττύδας, με χαρακτηριστική την ανάπτυξη της Μαρίνας Ζέας.

Στην Α' Δ.Ε. είναι χωροθετημένα τα δύο βασικά Μουσεία της Πόλης (Αρχαιολογικό, Ναυτικό).

Στην Α' Δημοτική Κοινότητα λειτουργούν 3 Παιδικόι / Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, 1 ΚΔΑΠ, 2 ΚΑΠΗ, Ξενώνας Αστέρων, Ξενώνας βραχείας Φιλοξενίας, Κοινωνικό Παντοπωλείο.

Η Α' Δημοτική Κοινότητα είναι η πολυπληθέστερη από άποψη νοικοκυρών και πληθυσμού και περισσότερο πυκνοκατοικημένη περιοχή, χαρακτηρίζεται δε από υψηλό ποσοστό ηλικιωμένων, αυξημένη παιδική φτώχεια και υψηλό ποσοστό νέων NEETs.

2. Β' Δημοτική Ενότητα: Κέντρο / Καστέλα

Οι κύριες χρήσεις της Δ.Ε. αφορούν σε μείζονες και υπεροπτικές διοικητικές λειτουργίες. Χαρακτηρίζεται επίσης από το παραδοσιακό εμπορικό και ιστορικό κέντρο, αλλά και από τη γενική κατοικία, το κέντρο της πόλης και την αμιγή κατοικία.

Συγκεντρώνει τα μεγαλύτερα ποσοστά κεντρικών λειτουργιών υπερτοπικού χαρακτήρα καθώς και χώρων πρασίνου και αναψυχής στο σύνολο του Πειραιά.

Στην ουσία, η Β' Δ.Ε. διαμορφώνεται από τις ακόλουθες μεγάλες χωρικές ενότητες:

- την κεντρική «Λιμενική ζώνη» (του εμπορικού λιμένα, Κυκλάδες-Σαρωνικός), και τις επιβατικές πύλες του λιμανιού. Σε αυτή τη ζώνη θα ενεργοποιηθεί ο νέος τριπλός τερματικός (ΗΣΑΠ, Μετρό, Προαστιακός) στο κέντρο του λιμανιού και ο σταθμός του Μετρό στο Δημοτικό Θέατρο (Πλ. Κανάρη).
- την «Κεντρική περιοχή», από τη λιμενική ζώνη προς την Πειραιϊκή Χερσόνησο, στην οποία είναι εγκατεστημένο το υπερτοπικό επιχειρηματικό, διοικητικό και εμπορικό

κέντρο, το ιστορικό κέντρο με τις σημαντικότερες πλατείες του Πειραιά. Σε αυτή τη ζώνη είναι εγκατεστημένο το Πανεπιστήμιο του Πειραιά.

- τη ζώνη κατοικίας, με ιδιαίτερα πυκνοδομημένη την Ευαγγελίστρια, τον Προφήτη Ηλία και την Καστέλα. Είναι χαρακτηριστική η «απουσία» δευτερευόντων τοπικών κέντρων.
- Η παραλιακή ζώνη αναψυχής από το Πασαλιμάνι, με χαρακτηριστική την ανάπτυξη της Μαρίνας Ζέας (στον όρμο του Πασαλιμανιού) και του Τουρκολίμανου.

Χαρακτηρίζεται από επιβαρυνόμενες κυκλοφοριακές ροές, όλων των κατηγοριών, ιδιαίτερα διαμπερών και εσωτερικών μετακινήσεων, αλλά και μετακινήσεις με προέλευση / προορισμό την εξωτερική περίμετρο της πόλης.

Στην Β' Δημοτική Κοινότητα λειτουργούν 6 Παιδικοί / Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, 2 ΚΑΠΗ και το Κέντρο Κοινότητας.

3. Γ' Δημοτική Ενότητα: Νέο Φάληρο – Μυρτιδιώτισσα,

Έχει περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά με την Α' Δ.Ε., αλλά υπερτερεί η χρήση αμιγούς κατοικίας, ενώ είναι ευδιάκριτες οι κοινωνικές ανισότητες προς το εσωτερικό της περιοχής. Οι κυκλοφοριακές ροές είναι επιβαρυνόμενες, ενώ οι χρήσεις της βιομηχανίας καταλαμβάνουν το υψηλότερο ποσοστό σε σχέση με τα υπόλοιπα διαμερίσματα. Παρόλα αυτά, οι σύγχρονες επιχειρηματικές δραστηριότητες θεωρούνται περιορισμένες.

Είναι χαρακτηριστική η «απουσία» δευτερευόντων τοπικών κέντρων.

Στην Γ' Δημοτική Κοινότητα λειτουργούν 3 Παιδικοί / Βρεφονηπιακοί Σταθμοί και 2 ΚΑΠΗ.

4. Δ' Δημοτική Ενότητα: Καμίνια / Παλιά Κοκκινιά,

Χαρακτηρίζεται από χρήσεις γενικής κατοικίας και επιχειρηματικές δραστηριότητες χαμηλής ή μεσαίας όχλησης, ιδιαίτερα κατά μήκος της οδού Θηβών και στις διασυνδέσεις αυτής με την Οδό Πειραιώς και την Λεύκα, σε γειτνίαση σε περιοχές αμιγούς κατοικίας, συνδυασμός που οδηγεί σε γενικότερη υποβάθμιση της περιοχής. Συνακόλουθα, οι κυκλοφοριακές ροές είναι επιβαρυνόμενες, κυρίως λόγω της κίνησης φορτηγών, σε σχέση δηλαδή με τον φόρτο και τις χρήσεις της οδού Θηβών.

Είναι χωροθετημένο το Αμαξοστάσιο του ΟΣΕ, ενώ συναντώνται πολλές εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές και αποθηκευτικές εγκαταστάσεις. Βασικά δευτερεύοντα τοπικά κέντρα αναπτύσσονται στα Καμίνια, την Παλιά Κοκκινιά και στους Αγίους Αναργύρους.

Στην Δ' Δημοτική Κοινότητα λειτουργούν 6 Παιδικοί / Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, και 2 ΚΑΠΗ.

5. Ε' Δημοτική Ενότητα: Αγία Σοφία - Ταμπούρια.

Η Ε' Δ.Ε. διαμορφώνεται από τις χωρικές ενότητες της Αγίας Σοφίας, των Ταμπουρίων και του Αγίου Διονυσίου, οριοθετείται δε και από την κεντρική «Λιμενική ζώνη» του εμπορικού λιμένα (Δωδεκάνησα - Κρήτη).

Η χρήση που κυριαρχεί στην Ε' Δ.Ε. είναι η κατοικία, αλλά και η βιοτεχνία και το χονδρεμπόριο, οι οποίες συγκεντρώνονται κυρίως στο παραδοσιακό θύλακα του Αγίου Διονυσίου, αλλά και σε στην παραλιακή ζώνης μέχρι και το ύψος των γραμμών του ΟΣΕ.

Η Ε' Δ.Ε. χαρακτηρίζεται από παντελή έλλειψη πρασίνου, χώρων περιπάτου, άθλησης και αναψυχής, από ελάχιστα δευτερογενή τοπικά κέντρα, αλλά και από έντονες διαμπερείς κυκλοφοριακές ροές από τη Θηβών, το Ρέντη και τη Νίκαια προς το Κερατσίνι και τη Δραπετσώνα και αντίστροφα.

Αυτό συνεπάγεται αδυναμία κοινωνικοποίησης των εφήβων και των νέων και αποδιοργάνωση του ισχυρού ρόλου της οικογένειας, της φιλίας και της γειτονιάς.

Στην Ε Δημοτική Κοινότητα λειτουργούν 5 Παιδικόι / Βρεφονηπιακοί Σταθμοί και 3 ΚΑΠΗ.

3.2 Ενδεικτική Κατανομή Δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

Στην παρούσα ενότητα κωδικοποιούνται αποτελέσματα και συμπεράσματα από τις προηγούμενες ενότητες.

Οι Ομάδες αυξημένου κινδύνου ευαλωτότητας καταγράφονται ως εξής:

- Οικογένειες με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων: το 27,7% των Ωφελούμενων είναι είτε αναλφάβητοι, είτε απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 51,6% είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Άπορες Οικογένειες: το 32,4% των Ωφελούμενων δηλώνει εισόδημα κάτω των 5.000 € (όριο ακραίας φτώχειας, δεν διευκρινίζεται εάν είναι δικαιούχοι του Ε.Ε.Ε.).
- Το 28% των Ωφελούμενων είναι ανήλικα τέκνα ή προστατευόμενα μέλη οικογενειών (τα παιδιά ανέρχονται σε ή στο 25,4% των Ωφελούμενων, θα πρέπει δε να καταγράφονται σε κάθε περίπτωση με συμπληρωματικές πληροφορίες). Με δεδομένη την υψηλή ακραία φτώχεια, αντιστοιχεί επίσης υψηλή παιδική φτώχεια.
- Το 14,0% των Ωφελούμενων διαβίει σε 3μελείς ή 4μελείς (και άνω) οικογένειες.
- Στο 35,1% των Ωφελούμενων καταγράφονται χρόνια νοσήματα, το 6,5% των Ωφελούμενων έχει κάποια αναπηρία, ενώ το 7,7% των Ωφελούμενων εμφανίζει ψυχικό νόσημα. Το συγκεκριμένο υψηλό ποσοστό Ωφελούμενων εντάσσεται στην ομάδα υψηλού κινδύνου λόγω πανδημίας covid-19. Το 18,7% των Ωφελούμενων έχει ηλικία άνω των 65 ετών, οπότε θα πρέπει να αποσαφηνισθεί το ακριβές σύνολο των ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου.
- Το 76,8% των Ωφελούμενων είναι Έλληνες υπήκοοι, ενώ το υπόλοιπο 23,2% κατανέμεται σε 29 εθνικότητες. Στις σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις, οι οποίες έχουν υψηλή απαίτηση επικοινωνίας και συμμετοχής του ωφελούμενου, θα πρέπει η συγκεκριμένη ιδιαιτερότητα να ληφθεί σοβαρά υπόψη.
- Το 18,8% των Ωφελούμενων έχει ηλικία από 18-39 ετών. Θα πρέπει να καταγράφεται διακριτά η ηλικία 18-30 (NEETs).
- Σε όλες τις ηλικιακές ομάδες 18-64 έτη δεν καταγράφεται η κατάσταση απασχόλησης, οι συνθήκες στέγασης κ.λπ.(δεδομένα πλατφόρμας ΚΟΔΕΠ)

Η κατάσταση των Ωφελούμενων ανά Δημοτικό Διαμέρισμα/ενότητα κωδικοποιείται -με βάση την προηγούμενη ανάλυση- ως εξής:

- στο Δ.Δ. Α' καταγράφονται υψηλά ποσοστά χρόνιων νοσημάτων, ποσοστών αναπηρίας και ψυχικών νοσημάτων. Αντίστοιχα ποσοστά καταγράφονται και στο

Δ.Δ. Ε'. Τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να αποδειχθούν στο πλαίσιο των κοινωνικών ερευνών που θα πρέπει να διεξαχθούν σε όλες τις οικογένειες.

- με εξαίρεση το Δ.Δ. Γ', καταγράφονται υψηλά ποσοστά ανάγκης υποστήριξης επισιτισμού σε όλα τα υπόλοιπα Δ.Δ. Ειδικότερα, η Παλιά Κοκκινιά, τα Ταμπούρια και Καμίνια αποτελούν τις συνοικίες με τον υψηλότερο αριθμό οικογενειών και μελών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (Δημοτικά Διαμερίσματα Δ' και Ε'). Από τις λοιπές συνοικίες αντίστοιχα χαρακτηριστικά σημειώνονται στην Πειραιϊκή - Χατζηκυριάκειο Δημοτικό Διαμέρισμα Α').
- Τα παραπάνω ποσοστά φτώχειας χαρακτηρίζονται ως «ομοιόμορφα» κατανεμημένα στα ανωτέρω Δ.Δ.
- Σχετικά χαμηλά καταγράφονται αιτήματα για φάρμακα, για ραντεβού με κοινωνικό λειτουργό, ενώ κάπως υψηλότερα είναι τα αιτήματα για ψυχολογική υποστήριξη (ομοίως στα Δ.Δ. Α' και Ε'.)

Αν και παρατηρείται μια διαχρονική μείωση των επιπέδων της ακραίας φτώχειας (2019-2020), τόσο στο σύνολο του Πειραιά, όσο και ειδικότερα, στα παραπάνω Δημοτικά Διαμερίσματα -με εξαίρεση στα Ταμπούρια, όπου παρατηρείται μια «πιο αργή μείωση»-, εκτιμάται ότι λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας και των συνθηκών διατήρησης της ανεργίας στους νέους, η ακραία φτώχεια τα έτη 2021-2022 θα επανέλθει στα επίπεδα του 2018.

Από τα παραπάνω, συνάγεται ότι θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε ζητήματα πρόληψης διακρίσεων και αντιμετώπισης της φτώχειας τόσο στα Ταμπούρια, όσο και στην παλιά Κοκκινιά και στο Χατζηκυριάκειο, με πρόσθετες πιλοτικές δράσεις υποστήριξης των ευπαθών ομάδων αυξημένου κινδύνου.

Λόγω έλλειψης κοινωνικών δομών στην συγκεκριμένη περιοχή, οι υπηρεσίες αυτές πιθανά θα πρέπει να παρέχονται στις οικίες των Ωφελούμενων ή/και με αξιοποίηση σχολικών μονάδων κατά τις απογευματινές ώρες.

Οι δράσεις αυτές θα παρέχονται και στις υπόλοιπες συνοικίες, με βάση την «ένταση» των φαινομένων ακραίας φτώχειας, το προφίλ της οικογένειας (εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων, οικογένειες χωρίς κανέναν εργαζόμενο κ.λπ.)

Η εστίαση στο «οικογενειακό περιβάλλον και η επιτήρηση των αιτιών, των προϋποθέσεων και των συνθηκών κοινωνικής ένταξης απαιτούν τη διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης και την επιτελική / συνολική παρακολούθηση της οικογένειας, συνολικά.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ανιχνεύονται ζητήματα διάγνωσης και πρόληψης διαταραχών και αναγκών πρώιμης παρέμβασης σε παιδιά, δυσλειτουργιών στην ανάπτυξή τους και να εφαρμόζονται συστηματικά υπηρεσίες ένταξης παιδιών με προβλήματα προσαρμογής στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον, κοινωνικής ενδυνάμωσης, καθοδήγησης και ψυχοκοινωνικής στήριξης δυσλειτουργικών οικογενειών.

4 Τελικό Σχέδιο ΜΕΠ ανά Ομάδα Ευαλωτότητας και Δημοτικό Διαμέρισμα

Στο πλαίσιο της παρούσας Ενότητας αναπτύσσεται το τελικό σχέδιο του ΜΕΠ, όπως έχει σχεδιαστεί με βάση τα αποτελέσματα των προηγούμενων ενοτήτων.

Σε συνεχή συνεργασία με το επιστημονικό προσωπικό της ομάδας έργου της Πράξης, το τελικό ΜΕΠ θα αποτελέσει ένα μοναδικό καινοτόμο εργαλείο το οποίο θα συνδυάζει τόσο τη δυνατότητα καθοδήγησης της ομάδας έργου της ΚΟΔΕΠ στο σχεδιασμό των κοινωνικών δράσεων, όσο και τη δυνατότητα μέτρησης της απόδοσης και της κοινωνικής επίπτωσης αυτών, μετά την εφαρμογή τους.

Το ΜΕΠ αποτελεί τον οδηγό επιλογής κοινωνικής παρέμβασης, ανά ομάδα ευαλωτότητας του δυνητικά ωφελούμενου πληθυσμού, αλλά και ανά γεωγραφική περιοχή παρέμβασης. Η τελική εφαρμογή του εργαλείου αυτού θα προσδώσει τόσο στην ΚΟΔΕΠ και στο Δήμο Πειραιά, όσο και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο γενικότερα, μοναδική ειδική εμπειρία και τεχνογνωσία στο σχεδιασμό και υλοποίηση καινοτόμων και ειδικά σχεδιασμένων (σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες) κοινωνικών δράσεων άμεσης παρέμβασης.

Πίνακας 20: Μοντέλο Ενεργειών Παρέμβασης ανά Ομάδα Ευαλωτότητας και Δημοτικό Διαμέρισμα

Κριτήρια Κοινωνικής καινοτομίας	Κύριες Ομάδες Στόχου	Δημοτικό Διαμέρισμα ή Συνοικία Αυξημένης Παρέμβασης και Φροντίδας	Λοιπά Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενδεικτικές Δράσεις	Προϋποθέσεις / Οργάνωση	Μεθοδολογίες, Εργαλεία, Συνδιαχείριση Περιστατικών
<p>1</p> <p>Παρέμβαση στο Οικογενειακό Περιβάλλον</p>	<ul style="list-style-type: none"> Οικογένειες με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων, <ul style="list-style-type: none"> Άπορες Οικογένειες, Οικογένειες με μακροχρόνια άνεργα μέλη Μονογονεϊκές οικογένειες 	<ul style="list-style-type: none"> Καμίνια, Παλιά Κοκκινιά (Δ') Αγία Σοφία, Ταμπούρια (Ε') Πειραιϊκή – Χατζηκυριάκειο (Α') 	<ul style="list-style-type: none"> Ευαγγελίστρια, Προφήτης Ηλίας (Β') Καλλίπολη-Αγ. Βασίλειος (Α') Νέο Φάληρο (Γ') 	<ul style="list-style-type: none"> Κοινωνική Έρευνα και διάγνωση αναγκών Παραπομπές σε Δομές και Υπηρεσίες Κοινωνικής Στήριξης και Συνδρομής (υλική υποστήριξη) 	<p>Διενέργεια Κοινωνικών Ιστορικών</p>	<p>Ανάπτυξη Εργαλείων:</p> <ul style="list-style-type: none"> Κοινό «Κοινωνικό Ιστορικό» προς χρήση από όλα τα Στελέχη πεδίου Ανάπτυξη Οικογενειακού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΟΣΚΕ) Ανάπτυξη Ατομικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΑΣΚΕ),
<p>2</p> <p>Αντιμέτωπιση της διαγενεακής μεταφοράς των συνθηκών φτώχειας και διαχωρισμού</p>	<ul style="list-style-type: none"> Οικογένειες με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων, <ul style="list-style-type: none"> Άπορες Οικογένειες, Οικογένειες με μακροχρόνια άνεργα μέλη Μονογονεϊκές οικογένειες 	<ul style="list-style-type: none"> Καμίνια, Παλιά Κοκκινιά (Δ') Αγία Σοφία, Ταμπούρια (Ε') Πειραιϊκή – Χατζηκυριάκειο (Α') 	<ul style="list-style-type: none"> Ευαγγελίστρια, Προφήτης Ηλίας (Β') Καλλίπολη-Αγ. Βασίλειος (Α') Νέο Φάληρο (Γ') 	<ul style="list-style-type: none"> Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη <ul style="list-style-type: none"> Δευτερογενείς παραπομπές σε Δομές και Υπηρεσίες Κοινωνικής Στήριξης και Συνδρομής (υλική υποστήριξη) Πρόσβαση σε Κοινωνικές υπηρεσίες και παροχές 	<p>Μέριμνα για ειδική στήριξη αναλφάβητων γονέων ή επικοινωνία με αλλοδαπούς ωφελούμενους</p>	<p>Ανάπτυξη κοινών εργαλείων συμβουλευτικής Τεχνικές πειθούς των δυνητικά ωφελούμενων για να αναπτυχθεί σχέση εμπιστοσύνης (peer to peer approach)</p>

Κριτήρια Κοινωνικής καινοτομίας	Κύριες Ομάδες Στόχου	Δημοτικό Διαμέρισμα ή Συνοικία Αυξημένης Παρέμβασης και Φροντίδας	Λοιπά Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενδεικτικές Δράσεις	Προϋποθέσεις / Οργάνωση	Μεθοδολογίες, Εργαλεία, Συνδιαχείριση Περιστατικών
	<ul style="list-style-type: none"> Μακροχρόνια Άνεργοι 					
3	<p>Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση</p> <ul style="list-style-type: none"> Οικογένειες με παιδιά που έχουν δυσκολίες ανάπτυξης και προσαρμογής στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον δυσλειτουργικές οικογένειες 	<ul style="list-style-type: none"> Καμίνια, Παλιά Κοκκινιά (Δ') Αγία Σοφία, Ταμπούρια (Ε') Πειραιϊκή – Χατζηκυριάκειο (Α') 	<ul style="list-style-type: none"> Ευαγγελίστρια, Προφήτης Ηλίας (Β') Καλλίπολη-Αγ. Βασίλειος (Α') Νέο Φάληρο (Γ') 	<ul style="list-style-type: none"> Πρώιμη ανίχνευση προβλημάτων διαταραχών και δυσλειτουργιών στην ανάπτυξη παιδιών και την πρώιμη παρέμβαση για την πρόληψή τους Ανίχνευση προβλημάτων συμπεριφοράς, μαθησιακών δυσκολιών και αναπτυξιακών προβλημάτων σε παιδιά και εφήβους. διάγνωση και πρόληψη διαταραχών και άλλων αναγκών πρώιμης παρέμβασης σε παιδιά, διάγνωση δυσλειτουργιών στην ανάπτυξη των παιδιών και συστηματική παρέμβαση ένταξης των παιδιών με προβλήματα προσαρμογής στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον, κοινωνική ενδυνάμωση, καθοδήγηση και ψυχοκοινωνικής στήριξη 	<p>Εξατομικευμένος χειριστής της υπόθεσης ανά Οικογένεια</p> <p>Συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα</p> <p>Συνεργασία και υποστήριξη από τρίτους Φορείς με κατάλληλες ειδικότητες</p>	<p>Τεχνικές πειθούς των δυνητικά ωφελούμενων για να αναπτυχθεί σχέση εμπιστοσύνης (peer to peer approach)</p>

Κριτήρια Κοινωνικής καινοτομίας	Κύριες Ομάδες Στόχου	Δημοτικό Διαμέρισμα ή Συνοικία Αυξημένης Παρέμβασης και Φροντίδας	Λοιπά Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενδεικτικές Δράσεις	Προϋποθέσεις / Οργάνωση	Μεθοδολογίες, Εργαλεία, Συνδιαχείριση Περιστατικών	
				<p>δυσλειτουργικών οικογενειών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με την Σχολική Κοινότητα 			
4	<p>Στήριξη της Κοινωνικοποίησης των Νέων (NEETs), Κοινωνική Επανένταξη και Προώθηση στην αγορά εργασίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Νέοι 18-30 ετών με αποχή από την αγορά εργασίας ή/και μακροχρόνια άνεργοι 	<ul style="list-style-type: none"> • Καμίνια, Παλιά Κοκκινιά (Δ') • Αγία Σοφία, Ταμπούρια (Ε') • Πειραιϊκή – Χατζηκυριάκειο (Α') 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευαγγελίστρια, Προφήτης Ηλίας (Β') • Καλλίπολη-Αγ. Βασίλειος (Α') • Νέο Φάληρο (Γ') 	<ul style="list-style-type: none"> • Ατομική και ομαδική συμβουλευτική • Κοινωνική ενεργοποίηση <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργικές δραστηριότητες 	<p>Συνεργασία και υποστήριξη από τρίτους Φορείς με κατάλληλες ειδικότητες, υποδομές και δραστηριότητες</p>	
5	<p>Εξατομικευμένοι «χειριστές» υποθέσεων ανά Οικογένεια (Personalized Social Inclusion Family Case-Handler / PSIFCH)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στελέχη ΚΟΔΕΠ • Συνεργαζόμενα Στελέχη Κοινωνικών Δομών Δήμου Πειραιά και λοιπών Φορέων 	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • πολυεπιστημονική εμπλοκή και υποστήριξη, η αναγκαία επίσης συνεννόηση μεταξύ των επιστημονικών στελεχών πεδίου για τις ακολουθητέες παρεμβάσεις, πρακτικές, τα αποτελέσματα, την αλληλουχία, τις διορθωτικές παρεμβάσεις κ.ο.κ., απαιτούν την 	<p>Σταδιακή ανάπτυξη εργαλείων διάγνωσης και παρακολούθησης της κοινωνικής ένταξης των ωφελουμένων</p> <p>Εργαλεία αυτοδιάγνωσης και αναγκών στελεχών πεδίου</p> <p>Σχεδιασμός παρεμβάσεων capacity building στα στελέχη πεδίου ΚΟΔΕΠ και συνεργαζομενων φορέων</p>	<p>Ανάπτυξη μεθοδολογιών συντονισμού και συνδιαχείρισης υποθέσεων και περιστατικών</p> <p>Σταδιακή καταγραφή «απαιτήσεων» χρηστών» για την ψηφιακή υποστήριξη των παρεμβάσεων</p>
6	<p>Υποστήριξη των «ευπαθών ομάδων υψηλού κινδύνου» και επιτήρηση της</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στελέχη ΚΟΔΕΠ • Συνεργαζόμενα Στελέχη Κοινωνικών 	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • Υιοθέτηση Πρωτοκόλλων covid-19 	<p>Εξατομικευμένος χειριστής της υπόθεσης ανά Οικογένεια</p> <p>Συνεργασία με τη ΔΔΥΚΥ</p>	<p>Αξιοποίηση Εργαλείων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κοινό «Κοινωνικό Ιστορικό» προς χρήση από όλα τα Στελέχη πεδίου

Κριτήρια Κοινωνικής καινοτομίας	Κύριες Ομάδες Στόχου	Δημοτικό Διαμέρισμα ή Συνοικία Αυξημένης Παρέμβασης και Φροντίδας	Λοιπά Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενδεικτικές Δράσεις	Προϋποθέσεις / Οργάνωση	Μεθοδολογίες, Εργαλεία, Συνδιαχείριση Περιστατικών
πανδημίας του covid-19 στο οικογενειακό περιβάλλον	Δομών Δήμου Πειραιά και λοιπών Φορέων				Ισχύοντα Υγειονομικά πρωτόκολλα για την αντιμετώπιση του Covid-19	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη Οικογενειακού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΟΣΚΕ) Ανάπτυξη Ατομικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης (ΑΣΚΕ),
7 Εργαλεία και Ανάπτυξη Ικανοτήτων των Στελεχών Πεδίου	<ul style="list-style-type: none"> Στελέχη ΚΟΔΕΠ Συνεργαζόμενα Στελέχη Κοινωνικών Δομών Δήμου Πειραιά και λοιπών Φορέων 	<ul style="list-style-type: none"> ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> πολυεπιστημονική εμπλοκή και υποστήριξη, η αναγκαία επίσης συνεννόηση μεταξύ των επιστημονικών στελεχών πεδίου για τις ακολουθητέες παρεμβάσεις, πρακτικές, τα αποτελέσματα, την αλληλουχία, τις διορθωτικές παρεμβάσεις κ.ο.κ., απαιτούν την 	Σταδιακή ανάπτυξη εργαλείων διάγνωσης και παρακολούθησης της κοινωνικής ένταξης των ωφελουμένων Εργαλεία αυτοδιάγνωσης και αναγκών στελεχών πεδίου Σχεδιασμός παρεμβάσεων capacity building στα στελέχη πεδίου ΚΟΔΕΠ και συνεργαζομένων φορέων	<p>Ανάπτυξη μεθοδολογιών συντονισμού και συνδιαχείρισης υποθέσεων και περιστατικών</p> <p>Σταδιακή καταγραφή «απαιτήσεων» χρηστών» για την ψηφιακή υποστήριξη των παρεμβάσεων</p>
8 Διασφάλιση Προσωπικών Δεδομένων και Τήρηση επιστημονικού απορρήτου σε δι-επιστημονικές προσεγγίσεις	<ul style="list-style-type: none"> Στελέχη ΚΟΔΕΠ Συνεργαζόμενα Στελέχη Κοινωνικών Δομών Δήμου Πειραιά και λοιπών Φορέων 	<ul style="list-style-type: none"> ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> πολυεπιστημονική εμπλοκή και υποστήριξη, η αναγκαία επίσης συνεννόηση μεταξύ των επιστημονικών στελεχών πεδίου για τις ακολουθητέες παρεμβάσεις, πρακτικές, τα αποτελέσματα, την αλληλουχία, τις 	Σταδιακή ανάπτυξη εργαλείων διάγνωσης και παρακολούθησης της κοινωνικής ένταξης των ωφελουμένων Εργαλεία αυτοδιάγνωσης και αναγκών στελεχών πεδίου Διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων	<p>Ανάπτυξη μεθοδολογιών συντονισμού και συνδιαχείρισης υποθέσεων και περιστατικών</p> <p>Σταδιακή καταγραφή «απαιτήσεων» χρηστών» για την ψηφιακή υποστήριξη των παρεμβάσεων</p>

Κριτήρια Κοινωνικής καινοτομίας	Κύριες Ομάδες Στόχου	Δημοτικό Διαμέρισμα ή Συνοικία Αυξημένης Παρέμβασης και Φροντίδας	Λοιπά Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενδεικτικές Δράσεις	Προϋποθέσεις / Οργάνωση	Μεθοδολογίες, Εργαλεία, Συνδιαχείριση Περιστατικών
				διορθωτικές παρεμβάσεις κ.ο.κ., απαιτούν την	και τήρηση του επιστημονικού απορρήτου κατά τις δι-επιστημονικές προσεγγίσεις και την αναφορά σε προηγούμενες διαγνώσεις, παραπομπές, αποτελέσματα κοκ	
9	Ειδική Παρέμβαση σε Περιθωριοποιημένες Ομάδες	<ul style="list-style-type: none"> Ρομά που διαβιούν σε εγκαταλειμμένα σπίτια 	<ul style="list-style-type: none"> Καμίνια, Παλιά Κοκκινιά (Δ') 		Συνεργασία με τη Δημοτική Αστυνομία	
10	Street Work σε άστεγους - οροθετικούς	<ul style="list-style-type: none"> Άστεγοι Οροθετικοί 	<ul style="list-style-type: none"> Καμίνια, Παλιά Κοκκινιά (Δ') Αγία Σοφία, Ταμπούρια (Ε') 		Δεξιότητες και χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ο Επαγγελματίας Εργασία προσέγγισης εκτός Δομών από επαγγελματίες Υγειονομικό πρωτόκολλο για την αντιμετώπιση των συχνότερα εμφανιζόμενων μεταδιδόμενων ασθενειών	<p>Εργαλείο καταγραφής και ανάλυσης των περιοχών δράσεις του Δήμου Πειραιά</p> <p>Εργαλείο άμεσης παρατήρησης της κάθε περιοχής δράσης σε τακτική βάση χωρίς απαραίτητα παρέμβαση με σκοπό την εξοικείωση των δυνητικά ωφελούμενων.</p> <p>Εργαλείο ταυτοποίησης και εδραίωσης σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των ωφελούμενων και των street workers.</p> <p>Τεχνικές πειθούς των δυνητικά ωφελούμενων για</p>

Κριτήρια Κοινωνικής καινοτομίας	Κύριες Ομάδες Στόχου	Δημοτικό Διαμέρισμα ή Συνοικία Αυξημένης Παρέμβασης και Φροντίδας	Λοιπά Δημοτικά Διαμερίσματα	Ενδεικτικές Δράσεις	Προϋποθέσεις / Οργάνωση	Μεθοδολογίες, Εργαλεία, Συνδιαχείριση Περιστατικών
						να αναπτυχθεί σχέση εμπιστοσύνης (peer to peer approach)
1 1	<p>Ενδυνάμωση της Γειτονιάς – «Τοπικά Δίκτυα Ενίσχυσης της Κοινωνικής Συλλογικότητας και Ανθεκτικότητας»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στελέχη ΚΟΔΕΠ Συνεργαζόμενα Στελέχη Κοινωνικών Δομών Δήμου Πειραιά και λοιπών Φορέων Πολίτες / Εθελοντές 	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΛΑ ΤΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με Πολίτες-εθελοντές και ανάπτυξη άτυπων δικτύων • Ενίσχυση της συμμετοχικότητας των νέων στα κοινά δρώμενα, ενίσχυση αυτοεκτίμησης και της συμμετοχής τους σε δράσεις εθελοντισμού 	<p>Δίκτυα Εθελοντών Γειτονιάς</p> <p>Σχολές Γονέων</p> <p>Δίκτυα Εκπαιδευτικών και Γονέων</p>	